

ПОСМІХАЄТЬСЯ ІРИНА ЩОКІНА — ПРИЗЕР «ЧЕРВОНОЇ РУТИ»-91.
АНСАМБЛЬ «ЕЛЕМА» ВО «ДРУКМАШ», М. КІРОВОГРАД.

фото О. ГРИБА.

ТРИ ДНІ, ЩО ПОТЯГЛИ СВІТ

* Перелік жителів Пензи викликає нова ціна на молоко — в півтора рази вища від нової квітневої. Пішли чутки про новий стрибок цін на продукти. Наступного дня все з'ясувалося. Ціни на молоко справді були підняті, але оптові. Ну, а продавці самовільно перенесли підвищення й на роздріб. Торгівля пообіцяла повернути покупцям незаконно відібрані копійки.

* В Ефіопії почали відкриватися православні храми, зачинені при перебуванні біля влади режиму Менгісту. Хайле Маріам. Тоді біля одного храму було зведено глуху стіну, бо він стояв поряд зі спорудою ЦК Робітничої партії Ефіопії. На куполі іншої церкви замість хреста встановили серп і молот і проводили там збори РПЕ.

* Уряд Франції має намір прийняти, можливо, найжорсткіший у Європі закон, що обмежує в'їзд у країну іноземців. Особливо побоюється Франція імміграції з країн Північної Африки й Європи, де входить до Спільного ринку.

* У районі Крилатського мисливського лісництва затримала зірку естради Михайла Муромова. Разом із заступником голови Кунцевського району Кунцевським Олександром і ще кількома приятелями Муромов серед ночі відкрив стрілянину по... пластмасових станках.

* 86-річний Ден Слюпін пішов з усіх офіційних постів у Китаї, але звичайно стверджує, що жодне твердження, що жодне рішення не прийнято без його санкції. Сидіти на недавній заяві журналістам, що батько дуже здоровий і з ним усе буде гаразд, прийняти ще років десять.

* Зі слів голови Чечельницького районного об'єднання «Родючість» на Вінниччині стало відомо, що на складах району зберігається 24 тонн непридатних для використання отрутохімікатів. Причина — безвідповідальність обслуговуючого персоналу при їх зберіганні.

Що буде далі з цим «добром» — невідомо. Але цілком ймовірно є те, що значну його частину зміють дощі. Бо майже всі 14 кілометрів, розташованих на території району, збудовані 30—35 років тому.

* Не так давно у село Слободу - Підлісську в Ямпільського району на Вінниччині завітали провідні спеціалісти Київських науково-дослідних медичних установ. Ендокринологи, урологи, нейрохірурги, педіатри впродовж кількох днів обстежували жителів Слободи - Підлісської, Підлісської та Придністровського. При виявленні хвороби одразу ж пропонувалося відповідне лікування, а в тому разі, коли воно виявлялося неадекватним, давалося направлення до інституту. Всі дослідження виконувалися на високоточній, в основному, закордонній діагностичній апаратурі. А запросило столичних медиків і, звичайно ж, взяло на себе фінансування їх візиту, правління місцевого колгоспу.

ПАНИФОРМ.

ОГОЛОШЕННЯ

Розмінується тринітратна квартира на 3-му поверсі в районі Черемухи на двоє і одну кімнату квартиру за домовленістю. Звертатися після 14.00 за адресою: м. Кіровоград, вул. Комарова, 58, кв. 9.

Зараз, опісля всього, легко бути мудрецем. А хто тоді міг передбачити такий трагічний і разом з тим динамічний розвиток подій? Новини втрачали актуальність кожної години. Подібна доля і наших заміток, які були підготовлені у вівторок — середу. І все ж ми вирішили їх видрукувати. Бо це вже історія. Ми повинні її знати, робити висновки.

Певно, усім запам'ятався ранок минулого понеділка, коли по телебаченню і радіо було передано заяву Голови Верховної Ради СРСР, звернення ДКНС до радянського народу. Що сталося? Почуту не хотілося вірити, свідомість не сприймала таких здогадів, як путч, хунта, державний переворот. У нас?

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБЛВИКОНКОМУ М. О. СУХОМЛИН:

— 19 серпня до 21 години облвиконком з Москви до Києва не одержував ніяких шифrogram і телеграм про події, що мали місце в Москві. Лише о 21-й годині шифrogram Раді народних депутатів обласного об'єднання були доведені два документи про те, що віце-президент СРСР Янаєв почав виконувати обов'язки Президента країни, а також звернення ДКНС до керівників країн і ООН. 20 серпня о 6-й годині ранку ми одержали три наступні постанови цього комітету, які були надруковані в місцевих газетах. 21 серпня обласна Рада народних депутатів одержала телеграму за підписом прем'єр-міністра СРСР Павлова, в якій він закликав виконати постанову про прискорення темпів закупівлі хліба. Декілька документів надійшло до обласного УВС з Міністерства внутрішніх справ УРСР та до фінансового управління облвиконкому з Міністерства фінансів СРСР. Ми зорієнтували міські райвиконкоми, щоб було організоване чергування відповідальними працівниками в цих установах, звернули увагу керівників правоохоронних органів на необхідність зміцнення охорони громадського порядку, безпеки руху, розмножувальної техніки. Протягом трьох днів в цілому по області зберігається спокійна обстановка, всі без винятку трудові колективи працюють. Місцеві органи влади Кіровоградської області звертаються до населення, трудових колективів з закликом зберігати спокій та врівноваженість.

В УПРАВЛІННІ КДБ по Кіровоградській області нас повідомили, що надзвичайний стан у нашій області, як і по всій Україні, не діє. Наголосили, що дане управління підпорядковане безпосередньо КДБ республіки, який в свою чергу виконуватиме рішення Верховної Ради України.

Отже, щоб знати, чим займається обласний КДБ, варто постійно стежити за повідомленнями з нашого республіканського парламенту.

ПРАЦІВНИКИ КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ КПУ повідомили, що нове щось, ми не зможемо в них дізнатися не тому, що не бажають поділитися інформацією, а з причини її відсутності. «Вільш ніж ми знаємо з джерел засобів масової інформації — нічого нового не в змозі сказати», — такі слова пролунали в телефонній трубці. На запитання, чи були якісь вказівки, інструкції, відповіли, що ні. Ще попросили нас, звертаючись до читачів, закликати вас, шановні друзі, до стриманості, врівноваженості, здорового глузду.

В. Ф. КРАВЧЕНКО — НАЧАЛЬНИК УВС ОБЛВИКОНКОМУ, змушений був перервати свою відпустку, повернутися на робоче місце.

— Наше основне завдання, — сказав він, — охорона громадського порядку, боротьба із злочинністю. Нам дуже хотілося, щоб в області зберігався громадський спокій і мир. Своє ставлення до факту створення Державного комітету з надзвичайного стану ми ще не визначили.

Ніяких директив з центру ми не одержували. Всі «директиви» по телебаченню. Підтримуємо позицію голови Верховної Ради України Л. М. Кравчука — зберігати порядок і спокій.

ПРЕДСТАВНИК ОПОЗИЦІЙ ЧЛЕН КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ КРАЙОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РУХУ В. Ф. КОБЗАР:

— Ставлення однозначне, це — незаконне захоплення влади. Було кількарізне порушення існуючих законів, як з боку віце-президента, так і з боку комітету.

В Україні є свій уряд, своя Верховна Рада. З виступу її голови, Л. Кравчука стало ясно, що надзвичайний стан на Україні не введено, продовжують діяти законно обрані структури влади. З огляду на це погоджуюся із закликом голови Верховної Ради республіки дотримуватися спокою, порядку, хоча вважаю, що ми повинні проявляти громадянську позицію в рамках існуючих в Україні законів.

Наступні наші дії будуть залежати від дій комітету і від дій органів влади на місцях.

ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ КІРОВОГРАДСЬКОЇ РАДИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ А. В. ПЕРЕВОЗНИК:

— Щоб робити висновки, треба володіти якоюсь інформацією. Сьогодні її обмаль. 19 серпня в міськраді зібрали багато депутатів з різними думками з приводу останніх подій: одні пропонували скликати сесію міськради, інші — почекати, якщо буде позиція уряду України. Після обговорення ми вирішили сесію не скликати. Депутатський корпус вважає, що наша країна потрапила в дуже важке становище, і за це несе відповідальність не лише центральна влада, а й усі ланки державного механізму — аж до трудового колективу. На порозі зима, а хлібозаготівля йде незадовільно, напружена ситуація в економіці. Тому потрібні такі заходи, які б стабілізували обстановку. З другого боку, все, що робиться в країні, не повинно викликати ніяких запитань та неясностей. Усе, що здійснюється неконституційним шляхом, не йде на благо нікому. І я думаю, що в зв'язку з цим можна було дати більше інформації.

Зранку 19 серпня, десь одразу після обіднього часу на центральній площі міста з'явився молодий чоловік з державним прапором України і плакатом «Політикам — політика, солдатам — казарми». Таким чином М. Ніколаєв, тимчасово безробітний (як він представився), протестував проти незаконності створеного Комітету. Міліція прибрала протестуючого з площі, він перейшов до пам'ятника Т. Г. Шевченку.

Увечері до пам'ятника також виїхав житель Кіровограда Г. Коган з плакатом, на якому були дві цитати із заяви Л. М. Кравчука, що прозвучали того дня, та слова: «Військово-промислової хунта не пройде!», «ВТрам не плюндрувати Україну!».

ОДРАЗУ Ж ПІСЛЯ ЗМІН У КРЕМЛІ НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ В. Є. ПАНЧЕНКО ВІДБУВ У КИЇВІ ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ЗВІДТИ ВІН ЗУСТРІВСЯ З ЖУРНАЛІСТАМИ У СЕРЕДУ ВРАНЦІ.

— Я подивився закони, — сказав Володимир Євгенович, — і з'ясував, що змістити Президента може тільки з'їзд народних депутатів СРСР. Оскільки цього не було зроблено, М. С. Горбачов юридично не вважається знятим з посади. Надзвичайний стан у країні може ввести лише Верховна Рада СРСР, чи Президент з її згоди. Надзвичайний стан

на території союзної республіки вводиться лише зі згоди її Верховної Ради. Отже, виходить, що Державний комітет з надзвичайного стану — структура неконституційна.

Чому це сталося саме 19 серпня? В. Є. Панченко висловив припущення, що таким чином імперські сили хотіли зірвати підписання Союзного договору, що навіть у тому недосконалому вигляді означав крах їхньої влади. Тому вони пішли на путч і державний переворот. Саме так розцінили дії Комітету керівники провідних західних держав. У Вільнюсі того часу була безкарна репетиція того, що сталося у Москві. Підтримали дії Комітету, повідомив депутат, М. Кадафі (Лівія), С. Хусейн (Ірак), Я. Арафат (Палестина).

Відоме рішення Президії Верховної Ради України було прийняте 20 серпня. Народні депутати Гриньов, Яворівський, Смедь, Павличко, Танюк та інші прийняли свою заяву, де дії Комітету по надзвичайному стану вважають незаконними. В. Є. Панченко прочитав Указ № 59 Президента РРФСР Б. Єльцина, де дії Комітету кваліфікуються як державний переворот.

Від народного депутата РРФСР Лисенка до Києва дійшла інформація, що М. С. Горбачов утримується силомість у Форосі (Крим). Є дані, що Є. Примаков і В. Бакатін заявляли, що стан здоров'я М. С. Горбачова задовільний.

В. Є. Панченко повідомив також, що питав Л. М. Кравчука, чи радився з ним Г. Янаєв по телефону напередодні створення комітету? Голова Верховної Ради України відповів, що ні. 19 серпня з Л. М. Кравчуком говорили два генерали. Після цього Леонід Макарович мав нараду з лідерами опозиційних політичних структур. 20 серпня створено коаліцію «Незалежна демократична Україна» (Компартія України до неї не ввійшла).

Серед газет, що виходять, зауважив депутат, зокрема, підтримує Комітет по надзвичайному стану «Правда», не підтримують українська республіканська «Комсомольское знамя», «Известия». У цій останній «не проходило» звернення до громадян України. Працівники друкарні на знак протесту хотіли розсіпати весь набір, і документ усе-таки лобачив світ.

Прогноз мій, — сказав на закінчення В. Є. Панченко, — існуючий стан довго не протримається. Фактор Росії грає роль, там багато людей підтримує свій законний уряд. У Москві Комітет має підтримку 28 процентів жителів. Дуже багато залежить від сесії Верховної Ради СРСР. Хоч вона й консервативна, але мені здається, що там може статися перелом.

КОРОТКО

Р.С. ● 22 серпня Президент СРСР М. С. Горбачов вночі повернувся в Москву.

● 22 серпня М. С. Горбачов на прес-конференції заявив, що організатори державного перевороту, котрі очолили ДКНС, заарештовані. Генералів, прокурорів СРСР порушено кримінальну справу.

● 23 серпня відбулася зустріч Президента СРСР М. С. Горбачова з головами Верховних Рад республік, на якій обговорювалося питання Союзного договору.

ської молоді з боку деяких педагогів.

Комсомол — це ще діюча організація, яка може захистити учнівські інтереси і допомогти педагогічним колективам у вирішенні соціально-економічних проблем школярів.

Кожна учнівська комсомольська організація повинна самостійно визначити свої пріоритетні шляхи діяльності, працювати за власними програмами.

Ніяка конфронтація між педагогічними колективами і комсомольськими організаціями не дасть нікому користі, тільки консолідація всіх здорових сил, допоможе вирішувати проблеми, як в шкільному комсомолі, так і в педагогічних колективах.

О. ДЕМЕШКО, зав. сектором учнівської і студентської молоді обкому ЛКСМ (МДС).

МИ—ПРОТИ КОНФРОНТАЦІЇ

Зараз, як ніколи особливої уваги потребує учнівська молодь, яка залишилась практично єдиним джерелом поповнення членської бази нашої обласної організації. Комсомольські організації навчальних закладів часто втрачають і мінімальну підтримку педагогів. Виникає тен-

тенція виведення учнівських комітетів комсомолу за межі навчальних закладів. Позицію по цьому питанню ми висловили на обласній учнівській конференції в листопаді минулого року. Ми — проти втручання будь-яких політичних партій, громадських організацій у навчальний

процес навчальних закладів. Але ми проти шельмування шкільного комсомолу, проти виведення к/о за межі школи без врахування думки і бажання самих учнів. Ми вважаємо недопустимим штучне стримування або перешкодження прийманню в комсомол учнів-

ПАНИФОРМ.

ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН З ВЕРТИКАЛЬНИМ ЗЛЬОТОМ

Серпнева субота вивела з домівок на Новомиколаївку тисячі кіровоградців. З нагоди Дня авіації, а також 40-річчя Кіровоградського вищого льотного училища цивільної авіації на аеродромі проводилося свято повітроплавання. Сонце в кінці літа вже низьке, світить прямо в очі, а білі корпуси «АН»ів, «ІЛ»ів, «ЯК»ів, «ТУ» тільки підсилюють цю сліпучість, так що доводилося шукати притулку в тінях їхніх крил, аби спостерігати за тим, що робилося в небі. А там невеликі літаки по одному й групами крутили «бочки», «штопори», «петлі», входили в піке, йшли на бриючому; неймовірні піруети викручував крихітний вертольотик захисного кольору. Я (як, мабуть, і більшість глядачів) бачила вертольоти лише в кіно й високо в небі й думала, що вони всі приблизно одного розміру. Але пізніше піднялося й зависло в небі щось неймовірне. За формою як підводний човен, а розміром з аеропорт. Як дмухнуло пропелером, так рядів десять публіки й полягло в траву.

Лежачи, між іншим, зручніше, ніж стоячи, було спостерігати за парашутистами. То їх вистрибувало одночасно більше 40, то один — С. Єрьомін — довго літав за «АН-2» на тросі-буксирі, то вони, поборсавшись у височині, сідали на куполи один одному і будували так звану етажерку. Серед парашутистів були і французи, зокрема, вони показали м'яке приземлення вдвох на одному парашути.

Разом із дітьми я залізла в літак, звідки стрибали десантники — пекло! Спека, запах, запахи. Може, на висоті прохолодні-

ше. Десантники цього разу не стрибали, а показували збройний захват об'єкта і перебівання цегли долонею на землі.

А простір між хмарами весь час був заповнений. «Не к полетной красоте ли вскинута взгляд любого, самолет мой, крест нателный неба голубого». Ширяли дрібні жовті літаки — їх вироблятимуть у Таганрозі й продаватимуть і приватним особам. Кружляли дельтапланеристи. Немеханізовані сприймалися природно, а ті, що з двигунами, діяли на нерви, як моторні човни. А то раптом невідомо звідки взялося кілька «кукурузників», продажчали над полем і з малої висоти викинули серед інших парашутиста: лисий, голий до пояса і вуса мало не до пупа. Йому, мабуть, поцілунків та обіймів захоплених глядачів дісталося чи не найбільше.

Немало розважав присутніх коментатор повітряних ігор, котрий раз по раз зі слезою благав: «Татко й мама 4-річного Діми, якщо маєте серце, заберіть вашого сина в мій кабінет!». Або: «Делегації Кривого Рога й Нікополя збираються під лівим крилом «ІЛ-62».

Постійний інтерес учасників свята викликали яскраві повітряні кулі, які спортсмени з Литви кілька разів намагалися запустити, але заважали вертольоти, що ганяли повітря не туди. Зрештою, коли міліція вже спровадила публіку з поля, червоно-білий балон злетів, повисів трохи над аеродромом і тихо сів.

Бажаючи могли покататися на літаках над містом.

Н. ДАНИЛЕНКО.
Фото О. КОЛОМИНОВА.

Шановні товариші!

Рада Федерації незалежних профспілок України, профспілкові комітети вкрай стурбовані становищем, що склалося з захистом духовних прав, інтересів і культурних потреб трудящих, молоді, дітей і підлітків.

Поширюється тенденція вимивання з трудових колективів усього, що набуло ними за десятиліття для організації довіри, народної творчості, обмежування життя людей суто виробничими справами.

Лише протягом минулого року в трудових і навчальних колективах республіки розпалося 16 тис. гуртків, студій, ансамблів художньої самодіяльності, а загальна їх кількість за останнє п'ятиріччя скоротилася в 1,5 рази. Чи можемо ми допустити, що в один час зникнуть такі наші славні історії в країні і далеко за її межами ансамблі, як кіровоградська «Ятрань» чи «Юність Закарпаття», львівський «Дударин», харківський «Буревісник» чи житомирський «Львівський», хоріві капели «Кімімсьбуду-4». Полтавського педінституту чи Одеського Паладу культури ім. Л. Українки, духові оркестри Маріуполя і Здобунова та інші перлини народного мистецтва? Адже існування багатьох з них сьогодні під загрозою.

За минулий рік припинили існування 160 робітничих і 150 підліткових клубів, зачинено 40 бібліотек, 35 клубів юних техніків, 15 дитячо-юнацьких спортшкіл. Близько 1 млн. чоловік позбавилися можливості займатися у гуртках, студіях, секціях, аматорських об'єднаннях, ретина з них — діти і підлітки. На 350 тис. скоротилась читальна аудиторія профспілкових бібліотек. Водночас повсюдно загострюється криміногенна ситуація, падає моральність, знижується трудова і громадська дисципліна.

Ми впевнені, що трудовим колективам, профспілковим організаціям, господарським керівникам республіки не байдужі доля нашої духовної спадщини, майбуття наших дітей.

Традиційно так склалося, що профспілки завжди брали на себе значну частину матеріально-фінансового забезпечення діяльності закладів культури і спорту трудових і навчальних колективів. Однак в умовах сучасної економічної кризи, зростання дорожніх витрат профспілковий бюджет уже не спроможний виправити злиденне минуле нашої культури, задовольнити нагрілі потреби духовного відродження.

Народній культурі — економічний захист і соціальні гарантії

ЗВЕРНЕННЯ

ПРЕЗИДІУ РАДИ ФНП УКРАЇНИ
ДО ГОСПОДАРСЬКИХ КЕРІВНИКІВ,
РАД НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ,
ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ РЕСПУБЛІКИ

Ситуація ускладнюється ще й тим, що нині треба додатково вишукати на виплату компенсації і підвищення мізерної десяти зарплати культурних і фізкультурно-спортивних працівників 125 млн. крб, яких ні в профкомах, ні в державному бюджеті немає. Подвоїти чи потроїти розмір профспілкових внесків, як це зробив союзний уряд з цінами, ми не можемо.

У цей скрутний час звертаємося до директорів виробничих об'єднань, заводів і фабрик, господарств агропромислового комплексу, навчальних закладів, керівників господарських управлінь регіонів і галузей, профспілкових комітетів із закликом зробити все в міру можливого для правового і економічного захисту духовних інтересів трудящих, зберегти для людей свої клуби, бібліотеки, дитячі установи дозвілля і творчості, стадіони, спортзали, плавальні басейни, колективи художньої самодіяльності, спортивні школи і команди, а тим, хто їх не має, допомогти в цій справі колегам за рахунок дольової участі у фінансуванні, благодійних внесків.

Вважаємо, що можливості для цього є. В поточному році в півтора рази зросли прибутки підприємств республіки. З ініціативи профспілок прийняті законодавчі акти, які створюють господарським керівникам більш сприятливі умови для виділення коштів на потреби соціально-культурних закладів.

Для підприємств, установ і організацій:

— не оподатковується частина прибутку трудового колективу, що використовується на утримання власних соціально-культурних об'єктів;

— звільняється від податку до 1 проц. оподаткованого прибутку, що передається закладам культури і спорту або на інші благодійні цілі;

— не включаються до фонду споживання витрати на культурно-масову, фізкультурно-спортивну роботу, утримання оздоровчих закладів.

Культурні, позашкільні, спортивні заклади трудових і навчальних колективів звільнені:

— від оподаткування надходження коштів від підприємств, організацій, профспілкових органів, окремих громадян;

— від податку за трудові ресурси та з приросту коштів на оплату праці;

— від оподаткування прибутку, спрямованого на поширення безплатних форм роботи;

— від п'ятипроцентного податку з продажу квитків на культурно-масові заходи та з плати за навчання дітей у гуртках, студіях, секціях;

— від відрахувань в 1991 році в позабюджетний фонд стабілізації економіки.

Ми сподіваємося, що в справі відродження, збереження і зміцнення закладів культури і спорту в умовах переходу до ринкових відносин відчутну підтримку й допомогу можуть надати місцеві Ради народних депутатів, яким належить реальна багатогранна влада.

По-перше, вони наділені правом допомагати культурним, фізкультурним закладам незалежно від відомчого підпорядкування за рахунок місцевого бюджету.

По-друге, вони могли б виявити ініціативу, рішучість і звільнити культспортзаклади від усіх або хоч би від деяких видів оподаткування.

По-третє, Ради народних депутатів здатні об'єднати зусилля трудових колективів міст, районів для дольової участі в утриманні, розвитку і організації роботи клубів бібліотек, спортспоруд підприємств, господарств, навчальних закладів.

Без єдиного дій і ресурсів будь-які програми духовного відродження, примноження культурної спадщини України, збереження і використання народних традицій, розвитку самодіяльного мистецтва, масового фізкультурного руху залишаться міфом.

ПРЕЗИДІА РАДИ ФЕДЕРАЦІЇ
НЕЗАЛЕЖНИХ ПРОФСІЛОК
УКРАЇНИ.

«Наша країна—суцільний собез»

Економічний криз не видно кінця. Соціальна напруга росте. Коли ж буде поліпшення ситуації? Чи врятує нас ринок? І чи, взагалі, ми вже прийшли до нього? Про це та про інші проблеми сьогодишньої економіки розмова нашого кореспондента з начальником підвідділу ринкових стосунків головного планово-економічного управління облвиконкому Ю. Ю. Ямком.

— У свідомості багатьох людей ринок асоціюється з високими цінами, безладом у економіці, падінням рівня життя, буквально катастрофічним становищем малозабезпечених верств населення.

— Ми звикли до того, що наша країна — це суцільний собез. І якщо ми навіть подивимось по структурі виплат, вони складають десь дві третини від того, що ми споживали. Тобто, одну третину ми одержували як зарплату, а дві третини нам давали у різних формах допомоги. Так вибачте, ми ж все це заробляли! Але розподілялось воно не тому, хто заробляв, а тому, хто споживав. Тут постає питання, що треба захищати не тих, хто не працює, а тих, хто працює.

Звичайно, людина не винна, що вона така народилась, не має того чи іншого, що вона не вивчилась. У цьому винне суспільство. Це вже покоління пройшло, коли людину зі школи виховували так, що їй усе дадуть, отож, виробилась відповідна психологія і їй дуже важко переробити. Ми маємо приклад з купонами, коли до нас зверталось багато людей, які казали: «От я ніде нічого не отримую, дайте мені купони!» Тобто, таких безробітних ми ще побачимо. Досвід Польщі показує — коли там почали реєструвати безробітних, то прийшло багато таких, які не просто не можуть знайти роботу, а які мають великі суми грошей, чи то награвовані, чи якимось іншим шляхом зароблені, і не працюють. Нам треба вивчати досвід колишніх країн соціалізму, і у всякому разі намагатися не повторювати помилок.

— Мені здається, що у нашому суспільстві ще не настав той момент, коли ми можемо сказати, що у нас уже ринкова економіка.

— Звичайно, у нас перехідний період і він ще буде дуже довго продовжуватись. І не тому, що є якісь ідеологічні перепони, вони якщо й є, то їх з кожним днем все менше й менше, головне — немає досвіду, немає знань. Нас ніхто ніде цьому ніколи не вчив. Ринкова економіка — дуже складна річ. Це тільки принципи прості — вільне підприємництво, рівноправність різних форм власності, інше. Це те, що дуже широко йде у пресі, всім відоме. А от механіка, як відлагодити цю систему і, нарешті, як зробити, щоб вона реально працювала? Це з нашою психологією дуже непросто. При ринку треба працювати і дуже добре працювати.

— Ви знаєте, ми дуже часто і протягом довгого часу чуємо: «Треба більше працювати, працювати, працювати». І начебто й усі працюють, а толку ніякого. Товарів усе менше й менше.

— Так, справа в тому, яка ефективність праці. Візьмімо збиткове підприємство. Там робітник одержує мізер. Щось зиробляє. Держава перерозподіляє цей продукт, а підприємству, за ра-

хунок тих, які дають прибуток, дає дотацію. То де ж тут зацікавленість працювати краще, більше, якісніше?

Або ще один приклад, копаємо яму. Екскаватором і лопатою. Робота виконана одна і та ж. Але у нас заплатять більше тому, хто копав її лопатою. Тобто, знову ж ніякого заохочення до ефективнішої, продуктивнішої праці.

Додайте до цього надвирок експлуатацію людини державою. У нас у середньому робітник одержує процентів 15 — 18 від заробленого. (За іншими даними до 30 відсотків — С. О.). Такого немає у жодній цивілізованій країні. Тобто система податків не заохочує до праці. Ми йдемо шляхом таким: побільше здерти з виробника, а те, що за таких умов виробник не може виробити свій максимум, це нас не хвилює. І це замість того, щоб економічно зацікавити виробника давати більше продукції, проявити більшу підприємливість, тоді суспільство наше виграє — матиме більше товару, виробник — вищі прибутки, а з тих прибутків менший податок перевишуватиме наш сьогодишній високий. Але знову ж, шлях до такої системи непростий.

— Так, коли ж наступить такий момент, щоб люди нарешті відчули користь від ринку — збільшення товарів, послуг, конкуренція і як наслідок — зниження ціл?

— Наша преса, так само активно, як колись виступала проти ринкових стосунків, так само швидко роздула міф, ніби ринок принесе нам загальне благо. А воно не настає. І скоро не наступить. Взагалі, я повинен сказати, що ми ще навіть не переступили той рубіж, коли можна твердити: шлях до ринку вже незворотний. Зараз є величезна маса людей, я думаю, їх більше навіть половини від усього населення, для яких основне джерело існування — не плата за виконану роботу, а якісь пільгові виплати. Ми привчили до цього людей. І їм так добре. Їм не потрібен ринок. Чому ми так часто чуємо слова ностальгії за брежнєвською епохою? Хоча саме тоді наліво й направо розпродавались наші надра, природні багатства. Ми йшли до сьогодишньої економічної кризи всі попередні роки, іншої розв'язки годі було й чекати. У нас сьогодні один працюючий годує п'ятьох-шістьох непрацюючих. І це не управлінський апарат, як вважають. Управлінський апарат, у нас не більший, як у США. Це ті люди, яких виховала система — можна мало й погано працювати, але гроші одержувати. І вони зараз захищатимуть ту стару систему, яка їм небагато, але хоч щось давала.

— І все ж хочу повернутися до попереднього запитання. Читала у «Молоді України», що високий рівень життя нам можна чекати лише років через п'ятьдесят.

— Десь так. Може, трохи раніше, років через тридцять. Але треба, щоб змінилось кілька поколінь, змінилась психологія.

— На якому відтинку шляху до цієї мети знаходиться наша область?

— Я б сказав, що ми не відстаємо. Навіть випереджаємо і республіку, і Союз. У нас досить високий відсоток акціонерних власників, малих підприємств, йде процес формування приватної власності.

— Поки що наш споживач цього не відчуває.

— І не скоро відчує. Бо порівняно з масштабами господарства області ці нові форми становлять мізер. Шлях цей дуже довгий.

— Сьогодні ми говоримо, що суверенітет України принесе нам економічні успіхи.

— Це так. Але сам суверенітет, без підготовки кадрів, без використання світового досвіду, без відлагодження системи, нарешті без змін психології, нічого не дасть.

— Побутує думка, що Україна сама, без подачок Союзу, прожити не зможе.

— Безперечно, що зможе. У нас і сьогодні багато поставок йде лише на бартерний обмін. Тож говорити, що нам хтось щось дає недоречно.

— Яка ваша думка щодо випуску власних, українських грошей?

— Вони потрібні. Якби не було такої розбалансованості між Союзним урядом, республіками, можливо, мова про це не йшла б. Але ми маємо велику грошову емісію. Грошова маса душить на товарну і товар, де він ще є, дуже швидко вимивається. Ввели купони, але це напівзахід. Власні гроші мають бути збалансовані. Зробити це не так просто.

— Мабуть, такий крок знайде відгук і в політичному житті. Є люди, які розціняють його як дестабілізаційний, сепаратистський, націоналістичний.

— Так, такі люди є. Але здоровий глузд має перемогти. Врешті економіка формує політику. І якщо цей крок дасть поштовх до підвищення рівня життя, я думаю, що великого суспільного супротиву не буде.

— Не раз доводилось чути таку фразу: «З 1917 року у нас в країні не діяла економічні закони».

— Ні, вони діяли, але економіка й політика йшли в різні боки. Пам'ятаєте з історії, не? Тільки повернули політику обличчям до економіки, так і змінилися обставини.

— Але тоді різко з'явилося багато товарів.

— Так, але ж зараз уже змінилися покоління, змінилась психологія. Тоді ще все це було свіже.

— Мабуть, у найгіршому становищі у нас молодь. Якщо у старших все-таки є найнеобхідніші речі, придбані раніше, то молода сім'я із своїм заробітком і з теперішніми цінами просто гола й боса...

— У такій ситуації молодим намагаються допомогти батьки. І часто вони, дійсно, забезпечують своїх чад усім необхідним, відбиваючи у них бажання заробити. Тут діє принцип зачарованого кола. А справа в тому, що наше суспільство не дозволяє людині віддати свої здібності, таланти, інтелектуальний і фізичний потенціал суспільству. І одержати відповідну плату. Чому у нас так багато проституток? Бо молода дівчина, яка хоче гарно одягнутись, мати хороші речі не може, просто не може заробити на них, поки ще не перетворилась у бабусю. А тим шляхом заробити можна.

Але мушу сказати, що у молоді є й інший вихід: це підприємництво, бізнес. Серед людей, які творять наш ринок, переважна більшість — молодь.

Розмову вела
С. ОРЕЛ.

МОРОЗИВА ХОЧУ!

РЕПОРТЕР НА ЗАВДАННІ

До чого це воно йде, якщо вже й морозива без проблем з'їсти не можна! Я не жартую. Сьогодні півдня витратила, щоб виконати завдання редакції — з'їсти морозива. Не вірите? А діло було так...

Каже мені редактор: скаржаться жителі міста. Спекна неймовірна, а прохолодних напоїв чи морозива — не розженешся.

Ну я й почала діяти. Раніше все було просто. Сіла б на телефона та й подзвонила самому товаришу Березюку, директору молокозаводу: народ, мовляв, скаржиться, треба наводити порядок. Сьогодні цей номер не годиться. Треба йти іншим шляхом. І я пішла. По вулиці Леніна. Дивлюсь, біля гастроному продають морозиво. Спростовуємо факти? Не спішіть, як радив старий Ничипір з «Веселля в Малинівці». Треба бути Магометом, щоб вистояти в тій черзі! Іду далі. Біля молочного магазину знову продають. Черга теж, як за панчохами, але постояти можна. Стала. Черга наближається. Коли це раптом продавщиця дискантом: «Женщина, не зачімайте очередей. Морозиво закінчується». Слава Богу, не мені. Можливо, вистачить? Еге! Не вистачило. Думала хоч біля ресторану «Весна» поїм. Дзуськи. Обідня перерва. Повертаю назад.

— Чого це ти зажурилася? — назустріч мені голова Комітету у справах молоді Сергій Алімов.

— Як же мені не журитися, морозива хочу.

— О! — вигукнує Сергій — мені це морозиво, — і робить виразний жест. А потім починає скаржитися. Ми вже писали про те, що Комітет у справах молоді уклав договір з молокозаводом на продаж морозива, щоб таким чином зайняти підлітків. Справа хороша і корисна. Діти мають можливість заробити. Чесно кажучи, мені не дуже подобається, що ми навіть дітей привчаємо рахувати гроші. Та нехай краще рахують...

Дівчатка і хлопчики з великим ентузіазмом працюють, в різних районах міста люди вже звикли бачити юних продавців, котрі на відміну від асів торгівлі працюють легко й весело. Їй-богу у них і морозиво смачніше, не даремно працівники торгівлі не полюбують, коли поряд розташовуються підлітки. А головна проблема в тому, що молокозавод погано виконує свої договірні обов'язки. Ось замість 70 ящиків привозять лише 50. Завод працює з перебоєм. Дітям іноді доводиться по півдня чекати, коли привезуть морозиво. Часто воно неякісне. Нікого чомусь не турбує що діти не можуть тривалий час тримати морозиво. А це — збитки. Було б непогано, аби підтале морозиво приймали на коктейлі. Не хочуть. Ось і доводиться возитися з залишками. У Алімова вже весь кабінет «тече». Ящики з залишками морозива у кабінет звозять. «Я вже дивитися на нього не можу», — зітхає Сергій.

Коли б молокозавод прислухався до потреб міста, морозиво не було б ще одним дефіцитом. У Сергія Алімова і у нас велике прохання до В. І. Березюка допомогти дітям працювати, ефективніше. Комітет цікавить не сам факт продажу морозива, а зайнятість дітей. Організації ж, з якими має він справу, повинні цікавитись саме забезпеченням міста морозивом. На жаль, про це ніхто не турбується. Чому?

В. ФЕДОРОВА.

УЖЕ більше шести років країна йде, кульгаючи, до магістрального шляху усього цивілізованого людства. Реальні результати цих політико-економічних мандрів ми бачимо на полицях першого-ліпшого магазину. Воно й не дивно, «базис» є «базис», зміни в ньому завжди найвідчутливіші. Але мене зараз більше цікавить «надбудова», та й то не вся, а лише один її бік — шкільна освіта. Загальноосвітня школа ж бо почала цей звивистий шлях раніше за всіх, аж у пам'ятному всім учителям 1984 році, коли були прийняті відомі документи про її реформу. Хтось влучно охарактеризував їх «останньою лебединою піснею» застійної педагогіки... Але саме вона призвела пізніше, у 1986 — 1989 роках, до вибуху педагогічної творчості в країні. Я, тоді студент Кіровоградського педінституту, чудово пам'ятаю союзу «Учительську газету», очолювану ще В. Матвеевим, та її безкомпромісні публікації з логічних перебудови школи. Саме завдяки «УГ» ми, майбутні педагоги, вперше побачили, як багато ще залишилося розумних, небайдужих людей — філософів, психологів, педагогів, соціологів, учнів, діячів культури, які щиро вболівають за долю нашої школи. Ми сприймали постійні дискусії по різних проблемах шкільної освіти на сторінках «УГ» як життєдайне повітря, як найяскравішу прикмету того, що зветься перебудовою. Ми вірили, що все, про що писали філософ Батіщев, математик Постніков,

учитель Шетінін, соціолог Кон, журналіст Соловейчик — усе це буде, нехай не зараз, не сьогодні, але завтра — обов'язково. Пригадайте: альтернативні концепції освіти та дискусії (уперше після 20-х років!) з філософських основ виховання, гуманізація взаємовідносин учителя й учня, авторські школи, дискусії предметників про інтегровані навчальні курси...

Готуючи цей матеріал, я перечитав свої вирізки з газет, що зберігаю з тих років. Поки переглядав їх, відчував пульс чогось живого й, водночас, відчай від того, що майже все, що говорилося і писалося тоді корисного, розумного, практичного ніяк не позначалося на повсякденному бутті конкретної кіровоградської школи, так і залишилося мріями для провінційного вчителя.

Чому? Не знаю. Можливо тому, що сам подальший хід перебудови нічого крім дефіцитів, сумнівів та непевності людям не приніс, то ж «божа іскра» педагогів знову залягла у сплячку — до кращих часів. Та й саме життя переставило акценти в актуальності проблем перебудови: на перший план стали питання відродження національної культури і мови, політичного й економічного суверенітету республік, реорганізації органів державного управління, взагалі — виживання в умовах ринкових відносин. Не пройшли ці проблеми і повз школу: на національну мову переходить викладання.

перекладаються російські підручники, з'являються навіть «національні школи», проходить організаційна перебудова органів управління освітою, школа готується заробляти гроші. Усе це, безумовно, дуже важливі і складні питання, і вирішувати їх треба негайно, але... І за часів мого буття вчителем, і зараз мене не покидає враження, що наша школа не бачить перед собою чіткої мети, не кажучи вже про шляхи її досягнення.

А чи всі ви, шановні колеги, усвідомлюєте мету своєї праці, чи впевнені ви в її доцільності зараз, коли не можна бути впевненим навіть у завтрашньому дні? Чи не складається у вас враження, що відмовившись від розробки нової, більш ефективної системи освіти та виховання, ми просто чіпляємо сучасні вивіски на старі пошарпані фасади? Що всі ці «національні школи», «коледжі», «вищі професійні училища» в умовах нашої бідності та непрофесіоналізму — то лише більш-менш яскраві, але однаково беззмислові оболонки?...

ЯКА НОВА РЕАЛЬНОСТІ НАШОЇ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ШКОЛИ ПОСТАЄ ЗА НИМИ? ПРО ЦЕ НАПЕРЕДНОДНІ НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО РОКУ РОЗМОВА З ДЕКАНОМ ФАКУЛЬТЕТУ ДОВУЗІВСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ І ПРОФОРІЕНТАЦІЇ КІСМУ, ДИРЕКТОРОМ ПЕРШОГО У КІРОВОГРАДІ КІБЕРНЕТИКО-ТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ В. О. ПОЯРКОВИМ.

«Нам потрібен конкурентоспроможний спеціаліст!»

— Вікторе Олексійовичу, чим ви можете пояснити необхідність створення навчального закладу нового типу, який є кібернетико-технічний коледж?

— Почну з того, що в сучасних умовах т. з. «інформаційного вибуху» звичайна середня школа вже не встигає за змінами в науці та технології. Середній її випускник, приходячи до вузу, скажімо до нас у КІСМУ, вже не може в повному обсязі сприймати необхідні знання, бо його загальний рівень нижчий за той, на який розраховує інститут, і який потрібен для підготовки сучасного конкурентоспроможного спеціаліста з перспективою на майбутнє. Тому перед нами постала проблема підготовки своїх абітурієнтів власними силами. До ідеї створення коледжу ми, спільно з міським відділом народної освіти, прийшли не сьогодні і не вчора, а ще три роки тому, коли не мали ще тих, хоча б юридичних, можливостей, які маємо зараз.

Першим етапом реалізації цієї ідеї стало створення спеціалізованої фізико-математичної школи № 28 на базі КІСМУ, в яку за результатами вступних іспитів та спеціальними тестами ми приймали здібних дітей для навчання у 8—11 класах. Метою цього було підготувати для інституту грамотних, освічених абітурієнтів, які мали б нахил до технічних спеціальностей. Школа надавала своїм випускникам поглиблену математичну підготовку, а також спеціальність на рівні оператора-програміста ЕОМ. У цьому ідея себе виправдала: у цьому році 120 із 130 наших учнів були зараховані до різних факультетів інституту.

Разом з тим, аналізуючи досвід трьох років роботи спеціалізованої школи, ми більш чітко усвідомили, що підготовку сучасного конкурентоспроможного спеціаліста треба починати значно раніше 15 років. Не секрет, що в умовах існуючої практики навчання дитина до цього часу втрачає багато із своїх потенційних можливостей, головним чином тому, що звичайна школа намагається навчати усіх

однаково, не беручи до уваги індивідуальні особливості дитини. Враховуючи це, ми вирішили, по-перше, почати цілеспрямовану підготовку дітей для майбутнього вступу в інститут «з нуля», тобто з першого класу. І, по-друге, намагатися більш диференційовано розвивати індивідуальні нахили кожного окремого учня. Створення технічного коледжу є практичним вирішенням цих завдань, які ми поставили перед собою.

— Яким же чином ви гадаєте їх вирішити в умовах коледжу?

— Щоб відповісти на це питання, треба більш детально ознайомитися із структурними особливостями коледжу. У самому загальному вигляді він є інститутом у мініатюрі. Подібно до інституту він має чотири відділення, які готують учнів за різними спеціалізаціями. Кібернетико-математичне відділення орієнтоване в основному на потреби КІСМУ і готує до подальшого навчання за спеціальностями, пов'язаними з інформаційними технологіями (автоматика, телемеханіка, програмування тощо). Учні цього відділення будуть навчатися на базі ССШ № 28 — зараз нам віддали увесь п'ятий поверх навчального корпусу КІСМУ — і поглиблено вивчатимуть математику, фізику, інформатику, програмування. Тут же буде розміщене і комерційне відділення, яке надаватиме перевагу у підготовці з іноземних мов (англійська, німецька, французька), математики, основ маркетингу, бізнесу, діловодства, машиннопису та стенографії тощо. Ті, хто закінчить це відділення, зможуть продовжити навчання за економічним профілем у інститутах народного господарства. У майбутньому вони — перші вітчизняні бізнесмени, кваліфіковані секретарі-референти. До викладання на комерційному відділенні ми будемо запрошувати висококваліфікованих фахівців — юристів, економістів, бізнесменів (у тому числі — закордонних спеціалістів). Біолого-хімічне відділення базуватиметься у СШ № 8 і поглиблено готуватиме з при-

родничих дисциплін. Випускники його зможуть продовжити навчання у педінститутах, університетах, медичних інститутах тощо. Крім того, ректорат і органи місцевої влади розглядають можливість створення на основі КІСМУ регіонального технологічного університету, на зразок західних вищих навчальних закладів, який мав би кілька спеціалізованих коледжів, і готував би, крім технічних спеціальностей, медиків, юристів, економістів.

Нарешті, технічне відділення, яке розміщене зараз на базі учбово-виробничого комбінату, повністю зорієнтоване на потреби КІСМУ та майбутнього технологічного університету.

— ЧОМУ ви будете навчати, я гадаю, читачам, зрозуміло. Але ЯК САМЕ?

— Для того, щоб вірно визначити нахили кожної дитини і поступово підвести її до свідомого вибору спеціалізації, ми розробили ступінчасту систему навчання за програмою коледжу, починаючи з першого класу. СШ № 8, яка є поки що основною для нас базовою школою, структурно складається з трьох відділень, два з яких готують учнів для всіх спеціалізацій коледжу. Відділення початкових класів (1—3 кл.) ставить своєю метою вивчення учнів, їх індивідуальних особливостей, а також підготовку їх до умов навчання на наступних етапах. Тут дітей знайомлять з комп'ютерами, вони поглиблено вивчають математику (для цього ми розбиваємо клас на підгрупи), ми плануємо ввести інтегровані навчальні курси із кількох шкільних дисциплін. Наше завдання на цьому етапі більш повно реалізувати можливість початкової школи у розвитку дитини, враховуючи досягнення сучасної комп'ютерної техніки і можливості комп'ютерної технології, психології, підготувати її до майбутніх вимог інформаційного суспільства. У цьому велика надія ми покладаємо на створення зараз Лабораторію психолого-соціологічних досліджень, де працюватимуть спеціалісти психологи та соціологи,

які будуть допомагати у формуванні класів за вихідним рівнем розвитку дитини, вивчати здібності та можливості кожного школяра.

На наступному етапі — підготовчому відділенні коледжу (5—8 кл.) — відбуватиметься вирівнювання контингенту, вивчення професійних нахилів учнів та безпосередня підготовка до подальшої професійної спеціалізації. Якщо у початковій школі ми виділяли годину на вивчення інформатики, то на цьому етапі наша мета — навчити учнів досконало володіти комп'ютерами. Ми робимо наголос на поглибленому вивченні інформатики (від 2 до 4 годин), математики, іноземних мов, а також на інтенсивній профорієнтації.

Дев'ятий — одинадцятий класи — це вже є власне коледж: після його закінчення наші учні одержать якісну середню освіту, поглиблені знання за обраною спеціалізацією та диплом молодшого спеціаліста. В цей період навчання ми відводимо 11 годин на профільні дисципліни, 4 години — на роботу з комп'ютерами та 1 години на професійну підготовку. В перспективі наші випускники вивчатимуть інформатику на англійській мові.

— Хто розробляв програми та навчальні плани коледжу?

— Практично все робили ми самі, силами науковців інституту. Деяку допомогу надавали спеціалісти Українського науково-дослідного інституту педагогіки, але, загалом, більшість наших програм та навчальних планів не має аналогів у республіці, а програма з інформатики, розрахована на весь період навчання (10 років), унікальна. Наші учні користуватимуться звичайними шкільними підручниками тільки як мінімальним базовим рівнем знань, а в основному їм буде рекомендована спеціальна література та їх власні конспекти.

— Яким чином ви вирішуєте кадрові питання, враховуючи високі вимоги до результатів роботи вчителів та викладачів і, здебільшого, посередній рівень сьогоднішнього випускника педвузу?

— Ми виходимо з того, що вчителю треба дати можливість проявити себе у творчій праці. Якщо є для цього умови, не буде і сиріх вчителів. Тому перше і найголовніше завдання адміністрації коледжу — створити оптимальні умови для творчого розкриття кожного співробітника, та відповідний психологічний клімат у колективі. Тут нам допоможуть наші психологи.

Але, звичайно, є й інші «секрети» кадрової організації. Так, усі вчителі і викладачі об'єднані у 15 циклів дисциплін (подібно вузівським кафедрам), кожен з яких очолює спеціаліст вищої кваліфікації. Це люди, які, безсумнівно, є фахівцями своєї справи, тому ми надали їм право самим підбирати кадри до своєї «кафедри». Крім того, ми розробили спеціальні тести на професійну придатність учителя.

Коли до нас приходим нова людина, ми надаватимемо їй іспитовий строк три місяці і, якщо вона нас задовольняє, укладемо з нею контракт на певний строк. Цей контракт у майбутньому може бути поновлено, але в кожному разі через п'ять років ми оголошуємо конкурс на заміщення конкретної посади, і кожен спеціаліст, який хоче продовжувати у нас працювати, повинен буде пройти за конкурсом.

Зрозуміло, що високі вимоги до викладачів повинні поєднуватися з відповідним матеріальним стимулюванням, тому заробітна плата у нас буде вища, ніж у звичайній школі на 20%, а для викладачів профільючих дисциплін, адміністрації — на 40%.

— Якщо я вірно зрозумів, основний контингент вступників до коледжу дає місто?

— Раніше, коли функціонувала ССШ № 28, ми набирали дітей тільки з міських шкіл. Це було пов'язано як із загальною підготовкою школярів, так і з тим, що ми не мали необхідних умов для навчання дітей із сіл. Я маю на увазі місця в гуртожитку, матеріальне підтримання тощо. Але у цьому році ми набираємо експериментальний клас на кі-

бернетико-математичне відділення повністю із сільських школярів. Згідно з наказом ректора інституту для цього виділені кімнати у гуртожитку. Як буде далі — подивимось. Поки що у цей клас у нас не одобрив.

У майбутньому ж основним джерелом, звідки ми будемо набирати учнів на відділення (кількість яких, до речі, плануємо розширювати), будуть наші базові школи: вже згадувана СШ № 8, школа-новобудова по вул. Попова, яку плануємо ввести у структуру коледжу у наступному році, а також школа, яка будуватиметься по вул. Кропивницького. Із цих шкіл ми будемо мати до 80% набору, інші 20% — за рахунок міських та, можливо, сільських шкіл.

— Чому вибір упав саме на СШ № 8, як на базову школу для коледжу?

— Тому що на той час це була єдина школа, де ще не встиг «скам'яніти» педагогічний колектив, де ще можливі були якісь структурні експерименти й новітні мінімальні зусиллями, що була на балансі у міського відділу народної освіти. Крім того, у цій школі з самого початку закладалася солідна база для естетичного та фізичного виховання, тут викладалися елементи драматургії, хореографії, музики. Ми сприйняли і зберегли цей позитивний досвід, впровадивши хореографію, ритміку на протязі усіх років навчання у коледжі.

— Які завдання ви ставите перед собою на найближче майбутнє?

— По-перше, треба щоб усі ідеї, закладені у коледж, спрацювали. Про якісь попередні результати можна буде вести розмову не раніше, ніж через рік, коли виявляться усі слабкі місця концепції, коли теоретична система більш-менш притреться до конкретних умов. Ну а далі треба чекати випуску сьогоднішніх першокласників — плоди виховання виправдають дуже довго. Але ми впевнені, що запропонована система праця за звичайних умов

Інтерв'ю брав
Ю. ЛЕОНОВ

РОКОМ КРУШ!

ТАК ЗАКЛИКАЛА «ЧЕРВОНА РУТА»

І здригнувся степ, і померкло небо. Навіть старий Дніпро-Славутич, здається, спинив нестримний свій потік, почувши важкі акорди нечуваної музики. Що це там? Татари у Крим вертаються чи козаків у похід ідуть? Ні, це вдарили по струнах українські музиканти, які з'їхалися з усіго світу на фестиваль «Черна рута» у Запоріжжя. Організатори рок-поп-бард-фестивалю полагодили буковинські гори, і, щоб врятувати Карпати від землетрусу, перенесли свій сейшн у степову зону, на південь, щоб аж турки чули, що ми ще не вмерли.

Фестиваль «крутили» по повній програмі: починаючи з незмінного ранкового богослужіння на Возне-

сенівській площі і закінчуючи відві-
динами нічних кав'ярень у рестора-
ноному комплексі «Росія». Потішити
свої естетичні смаки можна було на
виставці сучасного авангардового ма-
лярства і виступах не менш авангар-
дових українських поетів, у тому
числі представників поетичної школи
з глибокодумною назвою «Бу-ба-бу».

«Кругі» збиралися у бізнес-клубі, політизовані сперечалися у Палаці культури «Жовтневий», де працював депутатський клуб. Кого не цікавили бізнесмени та політикини — могли провести час набагато приємніше — в кіно, на книжкових ярмарках, оригінальних молодіжних заходах.

Життя вирувало. Жваво торгували

вирами народних майстрів, аудіо-касетами із записами концертів, навіть газета своя виходила. Водночас, українці всіх країв кохалися.

Файно грали музику! Паралельно з типовою попсою та стилізацією під старовину і війновничими маршами лунав український андеграунд, загартований суворими переслідуваннями епохи «хард-застон».

Ширше стало коло учасників фестивалю, потіснилав їх зв'язок з народом. Завтали до нас і з Франції — ансамбль «Бандура», Англії — «Весільний подарунок», з США приїхали Дарко і Славо. Канадська діаспора була представлена групою солістів у тому числі й керівником групи — дуже лютою назвою — «Люту Гуцули» — Андрієм Головатим. Традиційно багато виконавців з Бельгії, Латвії, Литви, Казахстану, Польщі, Росії, Чехословаччини та Югославії.

Публіка була як завжди рішоматна. Від екзальтованих фан до

саркастичних естетів, але у певній більшості — справжні ці культури та виконавської мистецтва.

Коло засновників Всеукраїнського фестивалю помітно розширилося. Увійти в історію «Червоної України» вирішили Міністерство культури, УРСР, ЦК ЛКСМУ (МДС), Український фонд культури, ТУМ, Спілка письменників і композиторів України, «Меморіал», «Земля і воля», «Світ», Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном та інші. Вони утворили за неформальніми правилами і організаторів першої «Чорнової» професійну дирекцію фестивалю. Спонсорами стали деякі підприємства і організації усієї республіки.

Переможцями у жанрі поп стали група «Пліч-о-пліч» (м. солісти Жанна Боднарук з Че

«ЧЕРВОНА ПУТА»-91

виробами народних майстрів, аудіо-касетами із записами концертів, навіть газета своя виходила. Водночас, українці всіх країв кохалися.

Файно грали музики! Паралельно з типовою попсою та стилізацією під старовину і войовничими маршами лунав український андеграунд, загартований суворими переслідуваннями епохи «хард-засток».

Ширше стало коло учасників фестивалю, потіснивши їх зв'язок з народом. Завітали до нас і з Франції — ансамбль «Бандура», Англії — «Весільний подарунок», з США приїхали Дарко і Славко. Канадська діаспора була представлена групою солістів, у тому числі й керівником групи з дуже лютою назвою — «Люті гуцули» — Андрієм Головатим. Традиційно багато виконавців з Естонії, Латвії, Литви, Казахстану, Росії, Чехословаччини та Югославії.

Публіка була як завжди різноманітна. Від екзальтованих фанів до

саркастичних естетів, але у переважній більшості — справжні цінителі культури та виконавської майстерності.

Коло засновників Всеукраїнського фестивалю помітно розширилося. Увійти в історію «Червоної руті» вирішили Міністерство культури УРСР, ЦК ЛКСМУ (МДС), Український фонд культури, ТУМ, НРУ, Спілки письменників і композиторів України, «Меморіал», «Зелений світ», Товариство культурних зв'язків з українцями за кордоном. Вони утворили з неформалів — ініціаторів і організаторів першої «Червоної руті» професійну дирекцію фестивалю. Спонсорами стали дев'ятнадцять підприємств і організацій з усієї республіки.

Переможцями у жанрі поп-музики стали група «Пліч-о-пліч» (м. Львів), солісти Жанна Боднарук з Чернігова та Вячеслав Хурценко з Луцька. В жанрі рок-музики: група «Табла Раса» (м. Київ), «Форге» (м. Новоюво-

рівськ Львівської області), третю премію здобули київська «Жаба в дирижаблі», львівська «Плач Єремії», прилуцька «Лівий берег». Серед співців найкращими визнано гурт «Мертвий півень», другу премію присудили Віктору Царану — львівському барду, третю — Андрію Чернюку з Києва та бард-гурту «Мак-Дук».

Є. ШЕПІТЬКО.

На знімках: вгорі — щасливе дитинство; добру згадку лишила в Запоріжжі група «Елема» з Кіровограда. Внизу — Гой, фани! Зліва: зверху вниз — чарівна киянка Ірина Грей; приємно послухати Інессу Браушчик та Ореста Хому зі Львова; співає «Жаба в дирижаблі» (м. Київ). Справа — зверху вниз — падає завіса, закриття «Червоної руті» — 91; наші земляки зі Світловодська, група «Сіра шийка»; представники шановного міста Олександрії на фестивалі був гурт «Сеанс».

Фоторепортаж В. і О. ГРИБА.

«ЧЕРВОНА РУТА»-91

У ХАТІ було тихо, аж моторошно. Тільки мухи джигчали над дійницею та глухо бемкав через відведений час годинник за стіною. Механічно підраховувала чергові удари: «один, два, три... десять, одинадцять». Отямилась, повила поглядом по кухні. Наткнулась на надтріснуту чашку в голубий горошок. Сергійкова чашка. Добре, що сестра його на літо забрала. Хай там побігає по лиману.

Важко-преважно зітхнула, підвелась і рушила до дверей. На невеличкій вішалці у снігах побачила вигорілий снів картузик. Взяла в руки, зняла вже пожовтілу травинку і, уткнувшись лицем у пропахлу рідним потом одяганку, задихнулась в німому крику-риданні.

Якусь мить постояла. Повісила картузика назад, поправила на долівці зібгану ряднину. І пішла...

... Чоловік прийшов додому, коли село вже спало. Добре сьогодні потрудились. Хоч і напарника свого загнав, та все ж переказували з вагою, що намолотили за день більше від усіх. Навіть Кушнірового Івана обігнали, хоч той днює і ноцуює в полі.

Зайшов у двір, глянув на кухонне віконце. Там світилось. Значить, Тося ще не лягла. Різно пахнуло з квітника матіолою.

Двері були не запертими. Дивно. Дружина завжди боялась лишатись дома сама і як тільки темніло, накидала гачок на двері. Гукнув. Тихо. Побачив у кухні дійницю з молоком, заглянув у велику кімнату. До сусідки пішла, чи що. Тьфу, яка сусідка, коли вже перша година ночі. Вийшов удвір, заглянув у повітку. Ніде нікого. Пройшов на город, постояв біля воріт. Село спало. Глуха тривога гадюкою вповзла в серце. Загуляла десь чи покинула, може. Вернувся до хати, сів на приладдану біля веранди лавчину. Почекаю...

Так і просидів під хатою до світанку. Тося не прийшла. Переборовши сором (такого ще не було) пішов по своїх родичах (дружининих тут нема, вона здалеку). Ті здивовано стенали плечима: не бачили, не було, де ж це вона могла подітись. Обійшов знайомих (а де вони в селі — незнайомі), кумів, сватів, заглянув до Тосиної напарниці. Нема. Переказав на бригаду, щоб комбайна в поле виводив помічник, а сам пішов до сільської Ради...

ЗНАЙШЛИ її того ж дня, під вечір. Всюдишні хлопчачі шугнули у верболіз за прихованим там нехитрим дитячим «скарбом» і вилетіли звідтілля з диким вереском. Через кілька годин село гуло як стривожений вулик. Версії, згодом перелітали з одного гурту до іншого. Люди зітхали («ой, боже, яке горе»), хитали головами («така ж тиха була, хто б міг подумати, що може таке зробити»), жаліли чоловіка («він же її пальцем ніколи не зобидив»). Біля сусіднього двору схлипували жінки, трохи оддалік диміли цигарками чоловіки. Біда...

На Тосиною чоловіка страшно було дивитись. За кілька годин із високого ставного козарлюги він перетворився на згорбленого, посивілого дядька, котрого через якийсь там десяток років можна сміливо було називати дідом. Тільки мовчав і курив. Курив і мовчав.

Наступного ранку за ним приїхали. Перед тим провели обшук у хаті і під прикритою рушником хлібною знайшли записку «Прости мене. Прощай». Там же у міліції повідомили йому наймовірну новину: його дружина була вагітна. Скільки років просив її, аби народила другу дитину, а вона ніяк. А тут...

Допитували його недовго. Алібі у чоловіка було залізне — у ту ніч працювали особливо довго: спішили закінчити поле, — до того ж люди свідчили, що любив Тосю до нестями, пальцем ніколи не зачепив та й дитині було зрозуміло, що так побитися може тільки безвинна душа...

Минув час. Село жило своїм життям, виряджаючи до школи дітей, гуляючи на осінніх весіллях та випроводжаннях до армії хлопців-призовників. Несподівана смерть трохи призабулась. Однак час від часу розмови про неї зринали то там, то тут. Ну, не може ж людина просто так — взяти і позбавити себе життя. Не хвора, не каліка, та ще й мати — хлопчик он до першого класу тільки пішов. І дитятко друге під серцем носила.

Найбільше діставалось Тосиній сусідці — жінці, на диво небалакучій. Сільські послідовниці комісара Мегре, минаючи кільканадцять хат, забігали саме до неї за ситом чи баночкою олії («оце якраз тільки скінчилась, клята») і ніби наарокком переводили розмову про недавню покійницю. Так собі безневинно розпитували, хто ходив, коли ходив, куди вона ходила, а що назвала. Сусідка спочатку відмовчувалась, а потім витурала чергову «комісаршу», жбурнувши вслід їй важезним макогонном — «не чіпайте ви її душу, хай лежить спокійно, сердешна. Не з добра, видно, руки наклала, а вони ходять і ходять, нишпорять тут».

Усе ж конітка слідча робота сільських аматорок дала результати. Всюдишні жінки таки встановили, що не обминав Тосиною двору певний суб'єкт. Особливо тоді, коли чоловік — комбайнер затримувався на полі до півночі. Суб'єкт цей був добре відомим серед жіноцтва джигуном, ну а інформацію про відсутність Тосиною чоловіка мав стопроцентну: працював у колгоспі такий собі маленьким начальником, та ще й причетним до жинивування. Отож, знаючи тиху Тосину

вдачу (одна з колишніх його пасій привселюдно надавала лямасів біля колгоспної контори) припався в гості, навіть подарунок інколи приносив: йі і Сергійкові. Просила його не ходити, не ганьбити її перед людьми. Тільки сміявся: «А що люди? Я ж тільки в гості. Хай собі мелять язиками».

Що там сталося далі (було що-небудь чи не було) ніхто не знає. І з якої причини вирішила піти з життя молода жінка, теж ніхто не знає. Чи дитина тому виною, чи щось інше. Потім уже стали згадувати, що джигуна на похоронах не було, хоч усе колгоспське начальство попросилося з покійною приходило — любили Тосю в селі за незлобливу вдачу і добре серце. Що пив

ПОМИРАЮ ВІД ЛЮБОВІ

після того по-чорному, навіть люди дивувались: що до жіноцтва був небайдужий знали, а от горілкою до цього ніколи не захоплювався. Невдовзі він таки виїхав з села. Чи люди, може, «підказали», чи сам не зміг далі тут жити. Спочатку говорили, що поїхав учитись, потім, що повернувся до дружини, залишеної десь у херсонських краях. Може, сільські дядьки, чимало з яких через десяти руки дізнавались про джигунові походи, дали власних дружин, «порадили». Одним словом, не стало його. Залишилась після нього недобра пам'ять. Та ще невелика могила на сільському кладовищі...

Ось така історія. Йі уже не один десяток років. Виріс Сергійко. Двічі після всього намагався одружитись його батько. Вірніше, не він одружувався (сам би — ніколи й нізачо), а на нього одружувались. Тільки мовчав і курив. Курив і мовчав. З другою після Тосі дружиною прожив місяців три. Вигнала. «Мовчить, клятий, і мовчить, за день слова з нього не витягнеш. А як вечір, за подушку і на веранду. Прийду — гонить».

Третя і остання дружина терпіла його трохи більше року. «Що мовчить, — хай мовчить. Я за себе й за нього набалакаюсь. Але ж їсти зварю — відсуває тарілку, не так, бачте, як Тоська наварила. Викинула вазон із хати — таке щось, ні цвіту, ні запаху, так ледь не вбив: це вона посадила. А як став серед ночі Тосею кликати, не стерпіла. Що в мене душа камінна? Чи я не жінка?...

Кажуть, що по-справжньому любить тільки той, хто може простити коханій людині все. Навіть зраду. Навіть безчестя, яке часом калічить долі уже обох. Простити і забути про минуле навідріз, бо його не було. Є тільки ти і я. І наша любов. І якщо когось із нас штормовою хвилею кинуло в безодню, дай мені руку. Я допоможу тобі із чорного мороку вибратись на сонячний берег. Це вкритий подекуди брудною морською піною, — як людськими ненавистю і злорадством, ще усіяний уламками шкент розбитих кораблів, як долями людей.

Кожен із нас має право на любов. Має хоча б тому, що уже живе на цьому світі. Без неї не було б нічого — ні землі, ні життя, ні нас із вами. Як не може квітка зацвісти без сонця, так не може щасливою бути людина, яка ще не знайшла свою любов або розгубила її у дрібних чварах чи лютий ненависті. Любов до матері чи дитини, як і до рідної землі — то святе, любов до призначе-

ної долею твоєї половинки — то незбагненне, незрівнянне, ніколи неспізнане до кінця.

Від любові до ненависті — один крок. Як час то це написане правило справджується сьогодні в нашому житті. Його гіркі уроки — в осиротілих дітях, у розбитих сім'ях, в численних виробничих конфліктах, після яких — інфаркти в 30-річному віці чи ковтання таблеток у неймовірних дозах. «Будьте поміркованими, будьте терплячими» — радять психологи. Але одна справа, коли мова йде про колектив, з якого в крайньому разі можна піти, змінивши місце роботи, а інша — якщо мова йде про сім'ю. Її не зміниш так безболісно, як вид занять. Дехто, правда, від цього не дуже мучиться — переходить з одного дому в інший, як приміром, з восьмого ряду на третій у кіно-театрі. Коли любов у сім'ї переростає в ненависть, у її полум'ї згорають і пам'ять про щасливі прожиті роки, і надії на таке ж щасливе майбутнє, яке могло б бути, якби... Якби... Та що там довго говорити, якби у сім'ї зберегли любов.

«Я його так люблю, — пишуть до редакції дівчата, яким по 14 — 17 років, — що ладна за нього вмерти, а він ходить з моєю подругою. Інколи такий розпач бере, що хочеться собі щось зробити». І додають: «Тільки батьків жалю».

Таких листів за час роботи в газеті — скільки завгодно. «Казав, що будемо дружити, навіть у кіно разом ходили, а приїхала на літо до нашої сусідки племянниця, він про мене й забув. Бо вона міська, а я так, однокласниця». Запросив мене на день народження, потанцювали, повеселились, так добре було, а мама моя дізналась, каже вб'ю, як ще раз підеш. Щось зробити, а тоді скаже, сама прийшла, я її за руку не тягнув. А ми так любимо один одного...»

Виплакати, вихлюпнути недитячу тугу з розпеченої душі — обов'язково кудись далеко: в редакцію, на телебачення, навіть ближчому чи закордонному політикові пишуть-кричать: помираю без любові. «Допоможіть», — просять чужих незнайомих людей. Тільки не маму, тільки не тих, хто поряд, хто допоміг би швидше — втішив, розрадив, а то й просто зрозумів би, що дочка вже виросла і окриком справі не зарадиш. «Хіба можна з мамою про такі речі говорити?» дивуються. А з ким же, як не з нею?! Вона скаже: «Знайшла клопіт, їди краще уроки вчи». Які уроки! Ще вчора казав, що підемо в парк, а сьогодні вже біля Ленки в'ється! Знає ж, що ми з нею, задавакою не розмовляємо!

Уже написано-переписано про особливу вразливість дитячої душі. Вона гостріше сприймає і радість, і біди. Завдана кимось образа, особливо, якщо вона незаслужена, здатна призвести до страшної трагедії... З часом вчорашні діти, зіткнувшись з пануючим у нашому суспільстві хамством і дволикістю, грубішають душею, інколи байдужість до горя навіть рідних людей.

«Помираю від любові, — пишуть до редакції дівчатка. — Скажіть, що мені робити. Не вмирайте, дівчатка! Живіть! Любов приходить до людини щоб жити і продовжувати це життя. Любіть, і зробить все від вас можливе, аби полюбили вас...»

Мі зіткнулися з ним у відділі для новонароджених «Дитячого світу». Стояв перебирав якісь дитячі шапочки, ніби не чуючи нетерплячого продавщишиного: «Мужчина, у вас справна єсть?». Я й собі глянула на ті шапочки (слава Богу, уже вони без потреби). Але лице, лице... Де я бачила це лице? Редакційний відвідувач? Перебирала в пам'яті — ні, не було такого. Десь їздила у відрядження і зустрічалась? Щось не пригадую. І аж коли повернулася, аби йти, ніби струмом вдарило. Степан. Я згадала, як його звать. Справді, Степан. Тільки не той, яким був кільканадцять років. Зовсім сивий, з морщинами-борознами на щоках, трохи сутулий, але такий же по-чоловічому гарний. Я б сказала, якийсь таємниче-гарний. Бо мовчав. Інколи буває, глянеш на вулиці на хлопця чи чоловіка, аж зрадієш — такий вродливий, а як відкриє рота, почуєш триповерховий, де й радість дівається. Краще б замість краси — та розуму тобі, людино.

Так і не відізвавшись на вперте «Мужчина...», він узяв з підлоги сумку і пішов. А я наче повернулася у роки мого дитинства. Згадала, якого гамору наробила тоді ця історія. Тільки тепер, попри всі деталі скоєного, трохи призабути чи розмиті роками, я по-іншому оцінила поведінку Степана. Тоді його жаліли, йому співчували. І серед усіх старались знайти винуватця.

Він винуватих не шукав. Карав себе сам. Замовк, здавалось, навки. Але коли пішли по селу плітки про покійну дружину і ймовірного винуватця трагедії, згріб біля сільмагу чергового дядька-оповідача і так люто глянув, що той з переляку мову втратив...

Джигуна Степан теж не чіпав. Не пійманий — не злодій. А таємницю Тося забрала з собою. Дядьки, правда, міркували по-своєму: «Я б його, гада, порішив...» Тітки ж спочатку страшенно жаліли, а потім взялись за підбирання вдівцеві нареченої: життя є життя.

Одружувався Степан двічі. Правда, невдало. Більше й не пробував. А Сергійка забрав. І нікому не віддав, хоч не раз приїжджали Тосині чоловіки. Сергій уже виріс, одружився. Такий же мовчазний, як і батько. Сидять, буває, удвох на лавчині біля веранди, мовчать і курять. Курять і мовчать.

О. ІВАНЕНКО.

Хто не знає автора пісні «Білі троянди», одного із засновників популярної групи «Ласкавий травень» Сергія Кузнецова. Група «Мама», якою він зараз керує, завоювала симпатії хлоп'ят і дівчаток в різних кутках країни. І найбільше аплодисментів випадає на долю її солістів Саші Прико і Саші Семерніна, що сьогодні у нас в «гостях». Разом з ними на зустріч прийшов і їхній керівник Сергій Кузнецов.

Кор.: Хлоп'ята, як ви стали солістами «Мами».

С. Прико: В дитинстві я вчився разом з Юрою Шатуновим, тобто виховувався в дитячому будинку. Його директор В. Н. Тазикенова перейшла в школу-інтернат № 2 міста Оренбурга, забравши з собою Юру Шатунова і Славу Пономарьова. Через деякий час у цей інтернат забрали і мене. Там я познайомився з Сергієм Кузнецовим, а потім і з Андрієм Разіним. Через деякий час я став учасником групи «Ласкавий травень», а після того, як група розпалася, залишився разом з Сергієм і невдовзі у нас з'явилася своя власна група «Мама».

С. Семернін: Співати я почав давно. Спочатку так, для себе вдома, потім серйозніше — у шкільному хорі при моковській школі № 541. Навчався в музичній школі по класу фортепіано. І завжди мріяв грати і співати в поп-групі. Прекрасно знав групу «Ласкавий травень», але навіть не сподівався, що познайомлюся з Сергієм Кузнецовим і буду співати в його групі. У минулому році я перейшов до експериментального інтернату № 19, де навчання проводиться мовою хінді. Якось мені запропонували спробувати себе у ролі вокаліста в групі Сергія Кузнецова. Я відразу погодився. Прислухали, голос мій Кузнецову сподобався, так я потрапив до нього в студію. Спочатку був солістом групи «Мауглі», а зараз співаю в «Мамі».

Кор.: Ви ще школярі, скоро доведеться обрати життєвий шлях. Уже замислювалися, який вибір зробите?

С. Прико: Я закінчив 8 класів. Чи буду кудись вступати, поки що не вирішив. Можливо, створю свою власну групу, спробую писати пісні.

С. Семернін: Зараз навчаюся у 8 класі. Над вибором шляху ще не замислювався всерйоз. Приваблює мене журналістика.

Кор.: Які предмети вам найбільше подобаються у школі?

С. Прико: Я був найзвичайнішим середнім учнем, вчитися не дуже любив. Думаю, у мене ще

все попереду. Із усіх предметів надавав перевагу фізкультурі, люблю грати у футбол, хокей.

С. Семернін: А мені вчитися подобалося. Майлюбленіший предмет — англійська мова. Адже це мова міжнародного спілкування, а мені так хочеться мати друзів в усьому світі.

лю віддавати музиці. Роблю аранжировки, пробував писати вірші. Люблю слухати музику групи «Пінк Флойд» і Оззі Осборна, дивитися відеокліпи, фільми жахів.

Кор.: Само (Прико), тобі подобається рок-музика, а сам ти співаєш в іншому стилі. Чому?

С. Прико: Я хотів би спробувати себе і в рок-музиці, але нині

«Мама» Саша Прико і Саша Семернін. Різні за характером, захопленнями, поглядами на життя, але в одному вони дуже близькі. Ви здогадуєтесь у чому? Так, так, любов до естрадної музики у них однакова.

А зараз — кілька запитань керівнику групи «Мама» композитору Сергію Кузнецову.

Кор.: Сергію, група «Мама» існує вже близько двох років. Що зроблено?

С. Кузнецов: Уже записано три альбоми. Перший альбом «Взросле» з'явився у 1989 році, усі пісні виконував Саша Прико. Другий альбом називався «Заметіль у чужому місті» записали Прико і Рафаель у 1989 році. Наш третій альбом вийшов у світ у 1990. Називався він «Ще одна сенсация». Солістами були Саша Прико і Саша Семернін. Ми не раз виступали на фестивалі «Звукової доріжки» в Москві, багато гастролювали по країні.

Кор.: Раніше у тебе була ціла студія популярної музики, а тепер одна лише група «Мама». Що сталося?

С. Кузнецов: Рафаель і група «Джоконда» міцно стала на ноги, в стінах рідної студії не розпробувати крил. Працюють самостійно. Група «Мауглі» розпалася, а її соліст Саша Семернін приєднався до «Мами», котра, сподіваюсь, ще довго буде тішити своїх шанувальників.

Кор.: Хто входить до цієї групи?

С. Кузнецов: Ще з часів «Ласкавого травня» зі мною працюють Ігор Ігошин і Саша Прико (вокал). Із Оренбурзького дитячого будинку ми взяли Сергія Седова (клавирні). Гітарист Саша Ларіонов прийшов до нас із московської групи «Магіт». Сашу Семерніна знайшли у московському інтернаті № 19. Деякий час співав у групі «Мауглі», а зараз став другим солістом у групі «Мама». Я пишу пісні і граю на клавішних.

Кор.: Ну і на останок, розкажи про ваші творчі плани.

С. Кузнецов: Зараз ми мало гастролюємо, більше часу віддаємо роботі в студії, вдосконалюємо наші пісні, шукаємо нові музичні форми. Продовжуємо запис четвертого альбому, що виходить у цьому році. З задоволенням беремо участь у фестивалях «Звукової доріжки» і різних благодійних заходах.

З «Мамою» і її солістами розмовляв позаштатний кореспондент «МК» Дмитро Ткаченко.

На фото: Саша Прико і Саша Семернін.

Фото автора.

«МАМА» І ЇЇ СОЛІСТИ

Кор.: Чим ви займаєтесь у вільний час? Ваше хобі, так би мовити?

С. Семернін: У мене вільного часу майже немає: навчання, музика, гастролі, знову навчання. Коли випадає вільна хвилинка, люблю подивитися телевізора, почитати книгу. Моя улюблена передача — «Спокойной ночи, малыши», улюблений диктор — Тетяна Веденєва, персонаж — Хрюша. Улюблена книга — «Три мушкетери» О. Дюма. Д'Артаньян, Атос, Портос, Арамис — мої улюблені герої і я хотів би бути схожим на них. А ще я люблю ходити по магазинах. Уявіть собі!

С. Прико: Вільний час теж люб-

популярний інший стиль, у якому працює наша група, тому я і співаю танцювальну музику.

Кор.: Само, тепер тобі запитання (Семерніну). Як ти ставишся до своєї популярності і що, на твою думку, треба, щоб стати артистом?

С. Семернін: Мое ставлення до популярності позитивне, вона мені не заважає. У школі спочатку всі заздрили, а тепер звикли. Для того щоб стати артистом, вважаю, потрібні всі якості: талант, голос, уміння рухатися, крім того треба вміти проявити себе. У мене, наприклад, голос не Шаляпіна і не Магомаєва, але він у мене є. Хороший чи ні — не мені судити. Ось такі вони, солісти групи

МІНІСТР У ГРИМІ...

ДО ДНЯ РАДЯНСЬКОГО КІНО

Сьогодні, коли екрани заповнила американщина, радянське кіно якось відійшло у тінь. І тільки гортаючи сторінки спеціальних часописів і газет, можна зрозуміти, що це кіно живе, важко живе, конфліктно, але знімаються фільми на студіях. Навколо радянського кінематографа нині скільки різного туману. Наймасовіше з мистецтва, схоже, може перетворитися у свою протилежність, адже режисерів нині турбує не якість кінематографічного твору, а скільки за нього можна буде заробити. Колиш на перших порах розвитку радянського кіно з'явилися фільми, які на довгі роки володіли роздумом і серцями глядачів. Звичайно, для нас сьогодні вони не можуть бути еталоном, але... Де ж еталоном?

Знаєте, я коли прочитала якось у нашій газеті про те, як у Знамянці на фільм «Чапаєв» ледве 10 чоловік зібралася, мені стало моторошно. Погортайте старі книги, спогади ветеранів кіно, людей старшого покоління. Колиш на «Чапаєва» хлопчак по 25 разів бігали в надії, що легендарний Василь Іванович на одному з кіносеансів все-таки випливе. Потім ці хлопчакі із шкільних класів ступили прямо у вогонь Великої Вітчизняної...

«Жизнь моя — кинематограф. Черно-белое кино», — написав хороший російський поет Юрій Левітанський. Це з іншою інтонацією сказано, але, справді, наше сьогоднішнє життя як чорно-біле кіно в епоху розвитку кольорового.

Нині у нас з'явилися різні школи мистецтва, театральні класи і т. д. Зрозуміло, не всі потраплять у такі класи і такі школи. Але всі можуть навчитися розуміти прекрасне. Для цього треба багато читати. Саме тому ми з моєю колегою в газеті вирішили частіше зазирати разом з вами до відділу мистецтва бібліотеки імені Крупської. Працівники цього відділу люблять кіно. Крім

того, що тут вже протягом багатьох років працює кіноклуб «Екран», про який ми не раз писали, вам можуть запропонувати тут безліч цікавих книг про проблеми кінематографа, про знаменитих режисерів, сценаристів, забутих зірок кіно і про зірок, що нині запалахотіли на кінематографічному небосхилі. Новинки завжди можна знайти на стенді. До цього стенду я намагаюся приходити щотижня. Звичайно, мене цікавить не лише література про кіно, але сьогодні я знімаю з полиці книжку про кіно...

Цікава доля у цього фільму. Колиш давно-давно я бачила його, не підозрюючи, яка доля чекає акторів, що тут знімалися. Насамперед одного з них. Хто міг чекати, що він стане прекрасним актором, писатиме сценарії, зніматиме фільми, очолить популярний театр, стане нарешті міністром культури Радянського Союзу. Ви вже зрозуміли, мова йде про Миколу Губенка. А фільм називається «Мені 20 років». Як виявляється у фільмі теж бувають псевдоніми. Тому що справжня його назва «Застава Ілліча» (режисер Марлен Хуц'єва). Свого часу фільм дуже не сподобався самому М. С. Хрущову... Ну а що було в таких випадках, коли сильним світу цього не подобався твір мистецтва? Про це й розповідається у книзі кінокритика Тетяни Хлоплянкіної, яку я зняла з полиці бібліотеки імені Крупської.

А ось ще одна збірка. Вона присвячена пам'яті прекрасного режисера Дінари Асанової. Я не випадково вибрала саме її. У нашому кінематографі не так багато фільмів, які б порушували тему важких підлітків і взагалі присвячувалися би дітям цього віку. Асанова один з тих режисерів, що постійно розробляла цю тему. Пам'ятаєте її фільми «Ключ без права передачі», «Не болить голова у дятла», «Пацани»... До речі, недавно по телебаченню показано першу дипломну стріч-

ку Асанової «Рудольфіо», зняту за мотивами оповідання Валентина Распутіна. Це теж із заборонених фільмів. «Нам не потрібна радянська «Лоліта», — сказав хтось із чиновників і фільм поклали на полицю.

Недавно в об'єднанні «Кіноцентр» почали виходити збірки, на які я рекомендую звернути увагу не тільки юних читачів, а насамперед вчителів. Серія так і називається «Кіно і школа». А перша книжка в цій серії «Азбука кіно» вводить у світ кінематографічних термінів. Навіщо вони дітям, скажете ви. Але ж ми хочемо виховати культурну людину і вже що таке «біографічний фільм», «німе кіно», «політичний фільм», знати необхідно.

У нас сьогодні нерідко кіно замінює літературу. Побачивши на екрані «Війну і мир», «Анну Кареніну», «Мадам Боварі», «Американську трагедію», діти не поспішають відкривати ці необхідні кожному книги. Ніяка екранізація не замінить першоджерела. А нині вже і «Трьох мушкетерів» не читають, познайомившись з телеваріантом пригод чотирьох відважних друзів з королівської гвардії.

Не подумайте, що відсутність хороших творів радянського кіномистецтва я хочу вам компенсувати читанням книг про кіно. Навпаки, книги тільки тоді і зацікавлять, коли ви щось знаєте про нього. Ось, скажімо, збірка про Олега Дала, актора, що дуже рано пішов із життя, і лише тоді заговорили, який він був талановитий. Чи книга «Слово о малой Родине» В. М. Шукшина, письменника, сценариста, режисера, актора, якому доля теж дуже рідко всміхалася.

«Нам би про душу не забути», — говорив Василь Макарович. На жаль, фільми «перебудовного періоду» свідчать про інше. Забуваємо. І все-таки у радянському кіно є прекрасні твори. Сьогодні, напередодні 27 серпня — Дня радянського кіно, у нас не зникає надія, що не все втрачено. Адже працюють талановиті режисери, сценаристи, оператори, художники, композитори, актори. Буде свято і на нашій кінематографічній вулиці.

В. ЛЕВОЧКО.

МІЖНАРОДНУ ЛОТЕРЕЮ СОЛІДАРНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

ви зможете придбати в редакції «Молодого комунара». У вас, друзі, є шанс виграти від 500 до 50000 крб., автомобілі «Таврія», відеоманіфони, холодильники, інші цінні речі.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.

КІРОВОГРАДСЬКИЙ ПКТІ «ГРУНТОМАШ» ВИГОТОВЛЯЄ

з матеріалу замовника і виконавця:

- електрографічне копіювання технічної документації і ділових паперів (на білку і кальці);
 - світлокопіювальні роботи з кальки;
 - друкарські роботи;
 - переплетення книг, журналів, бухгалтерської документації і т. п.;
 - виготовляє папки, тиснення.
- Ціни за калькуляцією, договірні.
Довідки за тел. 24-79-52; 24-74-25.
Прізд авт. 105; 107; 112; 120, трол. 1; 2; 4; 6; 8, зупинка — центр дозвілля «Погляд».
ПКТІ «ГРУНТОМАШ».

СТРАХОВА КОМПАНІЯ «М. ГРОМОВИЙ І К°»

ПРОПОНУЄ

жителям міста та області різні види страхування.

ДИТЯЧЕ СТРАХУВАННЯ — по закінченні договірних строків виплачується 100 процентів суми страхування та премії від 5 до 100 відсотків суми в залежності від терміну страхування.

КОМПЛЕКСНЕ СТРАХУВАННЯ — за принципами ощадбанку. Виплачується щорічний процент за внесок:

- 1-й рік — 8 %,
- 2-й рік — 10 %,
- 3-й рік — 11 %,
- 4-й рік — 13 %,
- 5-й та наступні роки — 15 %.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ — у випадку смерті застрахованого його малолітнім дітям виплачується пенсія у розмірі середньомісячної заробітної плати.

СТРАХУВАННЯ МАЙНА — здійснюється за ринковими цінами. Якщо ваше майно не постраждало протягом визначеного строку, передбачається виплата преміальних.

СТРАХУВАННЯ АВТОГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ — перед третьою особою, яка постраждала через необережність застрахованого водія.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНОГО ВИПАДКУ жінок на період вагітності і пологів — гарантує отримання матеріальної допомоги жінкам та новонародженим.

СТРАХУВАННЯ КОМЕРЦІЙНОГО РИЗИКУ — дає можливість впевненіше дивитися у майбутнє.

СТРАХУВАННЯ УЧАСНИКІВ СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ на час їх проведення.

СТРАХУВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ВАНТАЖІВ — компенсує вартість вашого вантажу, якщо він не прийде до місця призначення.

СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ трудових колективів.

СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ НА ВИПАДОК ЗАКРИТТЯ дає можливість не боятися ринку і закриття вашої фірми. Ми вам допоможемо.

СТРАХУВАННЯ НА ВИПАДОК БЕЗРОБІТТЯ — гарантується виплата компенсації після втрати роботи.

КОРИСТУЙТЕСЯ ПОСЛУГАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ «М. ГРОМОВИЙ І К°».

МИ — гарантія вашого успіху і впевненості у завтрашньому дні.

Наша адреса: м. Кіровоград, вул. Попова, 20, корп. 5.
Телефон: 59-68-38.

Іхати: автобусами №№ 101, 106, 112, 119, 134;
тролейбусами №№ 4, 8 до зупинки вул. Попова.

ВИ БАЖАЄТЕ СТАТИ ФОТОМОДЕЛЛЮ, ОТРИМАТИ РОБОТУ В РЕКЛАМНИХ АГЕНТСТВАХ НІМЕЧЧИНИ І ПОЛЬЩІ?

Молодіжний центр «Форум» проводить 1-й відбірковий тур конкурсу «Фотомодель». Його учасниками можуть стати дівчата віком від 16 до 25 років. Перші десять фіналісток отримують призи: відео- і аудіотехніку провідних фірм світу, відпочинуть на морських курортах Болгарії і розіграють між собою головний приз 1-го туру — автомобіль ВАЗ-21009.

2-й тур пройде у вигляді співбесід з представниками закордонних компаній. З кращими конкурсантками будуть укладені контракти.

Конкурс проводиться до 1 грудня 1991 року.

НЕ ВТРАЧАЙТЕ СВОГО ШАНСУ!

Висилайте нам дві фотографії 9×12 см довільної форми і анкетні дані: ім'я, по батькові, прізвище, рік народження за адресою: 316050, м. Кіровоград, вул. Жовтневої революції, 58, МЦ «ФОРУМ». З листом надішліть і квитанцію про перерахування 25 крб. на розрахунковий рахунок № 000465304 в Укросоцбанку м. Кіровограда, МФО 323293.

Бажаємо призових місць!

МЦ «ФОРУМ».

ШАХОВИЙ КЛУБ «КАІСА»

Черговий тур конкурсу

Дорогі друзі. Перш, ніж запропонувати вам нові завдання, пропонуємо перевірити завдання минулого туру.

Завдання 1.

- 1. Th4 Td6 2. Kf6X
- 1. ...Td5+ 2. Kc5X
- 1. ...Tc3 2. Kc3X

1. ...Kp:f5 2. Kg3X

Завдання 2.

- 1. Kpc7 Фd4 2. Te8X
- 1. ...Ф:e5+ 2. Cd6X

Завдання 3.

- 1. e7 Kp:d7 2. efKX
- 1. ...Cd8 2. edФX
- 1. ...K:d7 2. efФX

Завдання 4.

- 1. Fe7 K:d5 2. Фе3X
- 1. ...Ke6 2. Tc4X

А зараз завдання третього туру.

Завдання 1.

- Білі: Kpg2, Te4, Tg7, Cf8, Ch3, Kc5, Kd6, nf4 (8)
- Чорні: Kpf6, Te7, Ca4, п.п.а6, g3 (5).
- Мат в 2 хода (2 очка).

Завдання 2.

- Білі: Kpd8, Фd1, Td7, Te3, Cg2, Kh5, Kh6, п.с5 (8)
- Чорні: Kpe5, Kd5, п.п. c7, c6, e4, f5 (6).
- Мат в 2 хода (2 очка).

Завдання 3.

- Білі: Kpg2, Фh6, Ta4, Tg1, Cg5, Ch5, Kh1. п. c2 (8)
- Чорні: Kpe2 Tc7, Tc4, Ce5, п.п. c3 g4 (6)
- Мат в 2 хода (2 очка).

Завдання 4.

- Білі: Kpe7, Фа7, Ka4, Kf5 (4)
- Чорні: Kрс8, Cc7, Kc4 (3)
- Мат в 3 хода (3 очка).

Нагадаємо, що листи з відповідями слід надсилати не пізніше 10 діб з дня публікації завдань.

26 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

16.00 Новини. 16.10 "Як Ярема на концерт поспішав". Концерт. 16.40 Для дітей. "Сім нот". 17.10 Науково-популярний фільм "По сторінках Червоної книги". 17.40 Фортепіанна музика. 18.00 Зустрічі з майстрами цирку. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Дзвони Чорнобиля. "Ламінарії проти стронцію". 20.00 Й. Брамс. Квінтет фа мінор. 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 ТБ-шанс. Рейтинг відеокліпів. 21.35 Кіноконцерт. 22.35 Вечірній вісник. 23.05 Співає народний артист СРСР Б. Менжилкиєв. 23.30 Нічний телезал. Художній фільм "Скандальна історія в Брікміллі". 2 серія.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.30 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 5 серія. 9.55 "Нове покоління вибирає". 11.10 "Флейта". Документальний телефільм. 11.40 Співає Ф. Красиловський. 12.00 ТСН. 12.15 "Контакт". Економічний огляд. 12.30 Народні казки і притчі різних країн. 12.35 Футбольний огляд. 13.05 Прем'єра документального телефільму "Мати людська". 15.00 ТСН. 15.15 "Ніч голови". Художній телефільм. 16.25 "Світ захоплених". 16.40 Грає квартет Держтелерадіо СРСР. 16.55 Фільм — дітям. "Я — ваш родич". 18.05 Мультфільми. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Наш сад. 19.15 Ми і економіка. 20.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 5 серія. 21.00 Час. 21.40 "Ніхто інший не дав би мені стільки щастя". Фільм-концерт. 22.45 Прем'єра документального телефільму "Пенза — моя натхненниця". 23.05 ТСН. 23.25 Й. Гайдн. Меса ре мінор. 0.15 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 1.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 5 серія.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Концерт Державного Бурятського ансамблю пісні і танцю "Байкал". 9.05 Мультфільми. 9.35 Розминка для ерудитів. 10.20 "Люся". Художній телефільм. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 "Образ". Літературна передача для старшокласників. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Телебріж інформує. 21.00 Час. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Колаж. 21.45 — 23.50 Програма ТБ Росії. 23.50 Вранішня зоря.

вівторок

27 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Художній фільм "Меланхолійний вальс". 10.10 "Доброго вам здоров'я". Лікування захворювання суглобів. 10.40 Кіноконцерт. 16.00 Новини. 16.10 Для дітей. "Веселка". 16.40 Телефільм "Експозиція". 17.10 Музичний фільм "Голосушка". 17.50 Документальний телефільм "Знову я належу не собі". 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Хто ми?". Громадсько-політичний відеотижневик. 1 частина. 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 Фільм-концерт "Жайворонки, прилітайте". 21.40 "Хто ми?". 2 частина. 22.40 Говорими Українською. 23.05 Вечірній вісник. 23.35 Нічний телезал. Художній телефільм "Замах на ГОЕЛРО". 1 серія.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 6 серія. 9.55 "Ніхто інший не дав би мені стільки щастя". Фільм-концерт. 11.00 Дитяча година. З уроком французької мови. 12.00 ТСН. 12.15 Актуальний репортаж. 12.30 "Мопет-шоу". Ляльковий телефільм-концерт 21 і 22 серії. 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Розсмішіть клоуна". Художній телефільм. 1 серія. 16.20 "Світ захоплених". 16.35 Виступ народного хору Талашкінської птахофабрики Смоленської області. 16.45 Фільм — дітям. "Капітан Немо". 1 серія. 18.00 Прем'єра документального телефільму "Азбука у картиках". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Вулиця Правди". 19.30 Прем'єра мультфільмів. 20.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 6 серія. 21.00 Час. 21.45 Кінопанорама. 22.55 ТСН. 23.15 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Мерзотник". 0.50 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 1.35 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 6 серія.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільми. 8.50 Ритмічна гімнастика. 9.20 Концерт. 9.50 Мультфільми. 10.25 "Східний дантист". Художній телефільм. 1 серія. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 Фільм — дітям. "Пригоди Петрова і Васечкіна звичайні і неймовірні". 1 серія. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Час /3 сурдоперекладом/. 21.40 Колаж. 21.45 — 0.30 Програма ТБ Росії.

середа

28 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку. 10.15 Співає Ю. Антонов. 10.55 Художній фільм "Комічний коханець, або любовні витівки сера Джона Фальстафа". 16.00 Новини. 16.10 "Дюймовочка". Балетна вистава. 17.15 Телефільм "... Тому що люблю". 17.50 Музичний фільм "Насіба". 18.30 Циркова програма. 18.50 Мультфільм. 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Плеяда". Художньо-публіцистична програма. 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 Хорова спадщина М. Лисенка. 21.30 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує. 21.45 Продовження художньо-публіцистичної програми "Плеяда". 23.00 Вечірній вісник. 23.30 Нічний телезал. Художній фільм "Замах на ГОЕЛРО". 2 серія.

• ЦТ (1 програма)

6.30 "Ранок". 9.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 7 серія. 9.55 "Батьківщині поклоніться...". Про Тургенівські місця Росії. 11.00 "Дитячий музичний клуб". 11.45 "Разом з чемпіонами". 12.00 ТСН. 12.30 Кінопанорама. 15.00 ТСН. 15.15 "Розсмішіть клоуна". Художній телефільм. 2 серія. 16.25 "Світ захоплених". 16.40 Музична скарбниця. С. Прокоф'єв. "Російська увертюра". Концерт НР І для скрипки з оркестром. 17.20 Фільм — дітям. "Капітан Немо". 2 серія. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Планета". 19.30 Прем'єра мультфільму. 19.45 "Золоте руно". Міжнародний фестиваль-гра фольклору і етнографії народів країн басейну Чорного і Середземного морів. 20.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 7 серія. 21.00 Час. 21.45 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна Норвегії — збірна СРСР. 23.30 ТСН. 23.50 "Батьківщині поклоніться...". Про тургенівські місця Росії. 0.55 "Я хочу танцювати". Одноактний балет. 1.45 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 7 серія.

• УТ (2 програма)

• ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Концерт фольклорних колективів. 8.40 Світ грошей Адама Сміта. 9.20 "Ця темно-вишнева шаль". З циклу "Охоронна грамота". 9.50 Мультфільми. 10.25 "Східний дантист". Художній телефільм. 2 серія. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 Фільм — дітям. "Пригоди Петрова і Васечкіна звичайні і неймовірні". 2 серія. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 "Розповідь про Едуарда Шагеева — художника". 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Час /3 сурдоперекладом/. 21.40 Колаж. 21.45 — 0.30 Програма ТБ Росії.

четвер

29 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Театр і час. Київський академічний український драматичний театр ім. І. Франка. 10.05 Живе слово. Міжнародна літня школа україністики. 11.00 Мультіпанорама. 16.00 Новини. 16.10 Для дітей "Веселка". 16.30 Музичний фільм "Снігом стелиться життя". 17.00 Говоримо українською. 17.25 Мультфільм "Дива в гуслярі". 17.45 Фільм-концерт "Карнавал". 18.15 Чиста криниця. 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Спадщина". "На руїнах історичного дубна". 20.25 Екологія і радіація. Актуальне інтерв'ю. 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 Співають "Країни". 21.30 Реклама. 21.35 Молодіжна студія "Гарт". 23.05 Новини. 23.25 Нічний телезал. Художній телефільм "Замах на ГОЕЛРО". 3 серія.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 8 серія. 9.55 Футбол. Відбірковий матч чемпіонату Європи. Збірна Норвегії — збірна СРСР. 2 тайм. 10.45 Мультфільм. 11.00 Дитяча година. З уроком англійської мови. 12.00 ТСН. 12.15 За зведеннями МВС. 12.30 "Мопет-шоу". Ляльковий телефільм-концерт. 23 і 24 серії. 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Перед самим собою". Художній телефільм. 1 серія. 16.25 "Світ захоплених". 16.40 Фільм — дітям. "Капітан Немо". 3 серія. 17.45 Концерт ансамблю "Дзвони російські". 18.00 Прем'єра документального телефільму "Ясне-червоне на блакитному". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 ... До 16 і старші. 19.30 "Свічка на вітрі". Естрадний концерт. 19.50 За зведеннями МВС. 20.05 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 8 серія. 21.00 Час. 21.40 "Краса світозора". Прем'єра публіцистичного хронікально-документального фільму. 23.05 ТСН. 23.25 Театр естради: Валентина Толкунова. Монолог жінки. 0.25 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 1.10 Прем'єра художнього телефільму "Холодний дім". 8 серія.

• ЦТ (2 програма)

• УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Білий аркуш". Документальний телефільм. 8.50 Ритмічна гімнастика. 9.20 Мультфільми. 10.15 "Бути братом". Художній телефільм. 1 серія. 11.00 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 Фільм — дітям. "Канікули Петрова і Васечкіна звичайні і неймовірні". 1 серія. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Час. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Колаж. 21.45 — 0.30 Програма ТБ Росії.

п'ятниця

30 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Музичний фільм "Жити — це співати". 10.00 Спадщина. На руїнах історичного дубна. 10.55 Документальна кінопанорама. 16.00 Новини. 16.10 Для дітей. "До, мі, соль". 16.40 Документальні фільми. 17.30 Фільм-балет "Ольга". 19.00 Актуальна камера. 19.30 "На прямому зв'язку — керівництво МВС України". 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 Музичний фільм "Композитор Г. Мустя". 21.40 Вперше на екрані УТ. Художній фільм "На вістрі меча". 23.00 Вечірній вісник. 23.30 Нічний кінозал. Концерт народної артистки УРСР Є. Мірошніченко.

• ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Прем'єра художнього телефільму "В чеканні на Елізабет". 10.15 Концерт симфонічного оркестру Московської філармонії. 11.05 Мультфільм. 11.15 ... До 16 і старші. 12.00 ТСН. 12.15 Іновація. Маркетинг. Результат. 15.00 ТСН. 15.15 "Перед самим собою". Художній телефільм. 2 серія. 16.15 Якщо вам після... 17.00 У світі казок і пригод. Художній фільм "Золотий ключик". 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Концерт. 19.00 Людина і закон. 19.45 Прем'єра художнього телефільму "В чеканні на Елізабет". 21.00 Час. 21.40 "Від" представляє: "Поле чудес", "Сільські вчителі", "Ельдорадо", "Рок проти терору". У перерві — ТСН. 0.55 Спортивна програма. 1.25 "Крадіжка". Художній телефільм. 1 серія.

• ЦТ (2 програма)

• УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільм. 8.40 Прем'єра науково-популярного фільму "Міжнародна виставка "Вугілля-90". 8.50 "Звірина книга". Телевистава для дітей. 9.30 Мультфільми. 10.25 "Бути братом". Художній телефільм. 2 серія. 11.30 — 13.30 Фільм — дітям "Канікули Петрова і Васечкіна звичайні і неймовірні". 2 серія. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Час. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Колаж. 21.45 — 0.30 Програма ТБ Росії.

субота

31 СЕРПНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Музичний фільм "Лечу до тебе мрією". 8.00 Ритмічна гімнастика. 8.20 На хвилі дружби. Співає хор ім. П'ятницького. 9.10 Новини. 9.20 Для дітей. Художній фільм "Неспокійне літо". 10.25 Концерт французького оркестру "Арфі". 12.05 Науково-популярний фільм "Авіценна. Етюди про здоров'я". 12.20 "Казка про царя Салтана". Вистава Одеського ТЮГу. 13.25 Новини. 13.40 Доброго вам здоров'я. Оздоровлення чорнобильців. 14.10 "Український авангард /1910-1930 рр./". Передача перша. 15.10 Художній фільм "Доживем до понеділка". 16.50 До початку нового навчального року. Круглий стіл. 18.30 Актуальна камера. 19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. "Дніпро" — "Металіст". 2 тайм. 21.45 Художній телефільм "Поза межами болю". 23.10 Вечірній вісник. 23.40 Нічний телезал. Музичний фільм "Синій птах".

• ЦТ (1 програма)

6.30 "Ліричний концерт". Для вас грає камерний оркестр. 6.50 Мультфільми. 7.30 Ритмічна гімнастика. 8.00 Ранкова розважальна програма. 8.30 ТСН. 8.45 Наш сад. 9.15 Концерт Державного російського народного оркестру ім. М. Осипова. 10.30 "Бурда моден" пропонує... 11.00 Ранкова зоря. 12.00 Фільми режисера М. Захарова. "Формула кохання". 13.30 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 15.00 ТСН. 15.15 із золотого фонду ЦТ О.М. Островський. "Тепленьке місце". Фільм-вистава. 17.50 Виступ дипломанта телерадіоконкурсу "Голоси Росії" ансамблю "Воскресение". 18.00 Міжнародна панорама. 18.45 Вперше на екрані ЦТ. Художній телефільм "Лялька". 1 і 2 серії. 21.00 Час. 21.40 Мультфільми для дорослих. 21.55 Хокей. Кубок Канади. Збірна СРСР — збірна ЧСФР. 0.25 "Європа плюс". 1.25 "Крадіжка". Художній телефільм. 2 серія.

• ЦТ (2 програма)

• УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільм. 8.55 Російська мова. 9.25 Прем'єра документального телефільму "Повітроплавець". 10.05 "Коли стають дорослими". Художній телефільм. 11.10 "Світ, у якому ми живемо". Фільми режисера Безпалова. "Стріла часу". 12.00 — 13.55 Програма ТБ Росії. 13.55 Фільм — дітям. "Акмал, дракон і принцеса". 15.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Документальний фільм. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Київська панорама. 21.00 Час. /3 сурдоперекладом/. 21.40 — 23.00 Програма ТБ Росії.

неділя

1 ВЕРЕСНЯ

• УТ (1 програма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 Любителям балету. 8.40 "У неділю вранці". Інформаційно-музична програма. 9.40 Новини. 9.55 Для дітей. Художній фільм "Першокласниця". 11.05 Вас вітає ансамбль "Юність". 12.00 Прем'єра телефільму "Дзвіночки мої...". 12.20 Український авангард 1910 — 1930 рр. 2 частина. 13.15 Новини. 13.30 "Кукурік і ко". Розважальна передача для дітей. 14.30 Село і люди. 15.15 Концерт ансамблю української музики і танцю "Святовид". 16.00 "Солдатські листи". З циклу "Служба солдатська". 17.00 Для дітей. Канал "Д". 18.15 Телеспортарена. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Альфа і омега. 20.45 На добраніч. Діти! 21.00 Спорт, вода, краса. 21.45 Художній фільм "Женихи". 22.05 Вечірній вісник. 23.35 Нічний телезал. Художній фільм "Молода дружина".

• ЦТ (1 програма)

8.00 Ритмічна гімнастика. 8.30 ТСН. 8.45 Тираж "Спортлото". 9.00 З ранку раненько. 9.45 Мультфільм. 10.00 На службі вітчизні. 11.00 Ранкова розважальна програма. 11.30 У світі тварин. 13.00 Здоров'я. 13.30 Сільська година. 14.30 "Балада про кохання". Кіноконцерт. 15.00 ТСН. 15.15 "Я пам'ятаю мить чудову". Фільм-концерт. 16.05 "Алтай. Пори року". Документальний телефільм. 16.15 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 17.05 "Рок-урок". 18.05 Народні казки і притчі різних країн. 18.10 "Уолт Дісней представляє...". 19.00 Чудовий вечір з Ренцо Арборе і Херрі Коніком. 19.45 Прем'єра художнього телефільму "Жінка для трьох". 21.00 Час. 21.40 Футбольний огляд. 22.10 Спортивна програма. 23.10 ТСН. 23.30 Грає ансамбль "Кадаанс". 0.20 "Загибель Марини Цветаєвої". Документальний телефільм. 1.20 Концерт хорової капели ім. Юрлова.

• ЦТ (2 програма)

• УТ (2 програма)

8.00 На зарядку ставай! 8.15 "Пам'ятники природи". Документальний телефільм із циклу "Земля тривоги нашої". 8.45 "Музей на делегатській". "Чудеса із бабусиної скриньки". 9.15 Прем'єра документального фільму "Концерт "Газпром". 9.30 Відеоканал "Співдружність". 12.00 — 14.00 Програма ТБ Росії. 14.00 Легка атлетика. Чемпіонат світу. 15.40 Фільм — дітям. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Футбол. Чемпіонат СРСР. "Спартак" — "Динамо" /Мінськ/. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Телебріж інформує. 21.00 Час /3 сурдоперекладом/. 21.45 — 23.15 Програма ТБ Росії.

УПЕРШЕ
В НАШОМУ
МІСТІ

КОНЦЕРТИ
ПОПУЛЯРНОГО ШОУ

БАРІ АЛІБАСОВА «НА-НА»

Виступи групи відбудуться
у залі філармонії 6, 7 та 9 ве-
ресня о 18.00 і 20.30.

Приймаються колек-
тивні заявки. Тел.
24-12-03.

Кіровоградська обласна
філармонія.

КІНОРЕПЕРТУАР

м. Кіровоград.

КІНОТЕАТР «КОМСОМОЛЕЦЬ».

З 26 серпня по 1 вересня запрошує шанувальників американського кіно подивитися новий гостросюжетний фільм «Не відповідайте на телефонний дзвінок». Початок сеансів: 10.20; 12.20; 14.20; 16.20; 18.20; 20.30.

КІНОТЕАТР ІМЕНІ ДЗЕРЖИНСЬКОГО

У зеленому залі з 26 серпня по 1 вересня де-

монструватиметься фільм радянських нінематографістів «Фанат». Сеанси: 10.20; 12.20; 14.20; 16.20; 18.20; 20.30.

Червоний зал кінотеатру запрошує на перегляд американської стрічки «Скорпіон». Гостросюжетна розповідь про агента спецслужби Стіва Вудса і його боротьбу з терористами полює нерви любителю жанру. Початок сеансів о 10.10; 12.10; 14.10; 16.10; 18.10; 20.10.

КІНОТЕАТР «ЯТРАНЬ»

З 26 серпня по 1 вересня у великому залі демонструватиметься американський фантастичний фільм «Галакси́на» (10.30; 12.30) і художній фільм «Амстердамський канал» (14.30; 16.30; 18.30; 20.30). У малому залі глядачі чекатимуть зустріч з героями радянської стрічки «Фанат-2». Головні ролі виконують Олег Фомін, що дебютував у нашому фільмі «Арлекіно». Початок сеансів о 10.20; 12.20; 14.20; 16.20; 18.20; 20.20.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 25 СЕРПНЯ

10.00 Мультфільм.
11.30 «Шлях дракона». Бойовик.
13.30 «Робофорс». Фантастика.
15.30 «Дуель з міцними кулаками». Бойовик.
17.30 «За бортом». Комедія.
19.30 «Смертельна куля». Бойовик.
21.30 «Смертельна зброя». 2. Бойовик.

ПОНЕДІЛОК, 26 СЕРПНЯ

10.00 «Єноти і втрачена зірка». Мультфільм.
11.30 «Останній зоряний воїн». Фантастика.
13.30 «Кіготь-вбивця наносить удар». Бойовик.
15.30 «Дурні гроші». Комедія.
17.30 «Мако-чудовисько». Жахи.
19.30 «З днем народження, Гаррі!». Комедія.
21.30 «На межі безумства». Детектив.

ВІВТОРОК, 27 СЕРПНЯ

10.00 «Дух зоряного крику». Мультфільм.
11.30 «Люта королева». Бойовик.
13.30 «Ніч комети». Фантастика.
15.30 «Месник». Бойовик.
17.30 «Вгору за течією річки». Бойовик.
19.30 «Великий переляк в малому Китаї». Бойовик.
21.30 «Порожня клітка».

СЕРЕДА 28 СЕРПНЯ

10.00 «Бембі». Мультфільм.
11.30 «Кінг-Конг із Гонконгу». Бойовик.
13.30 «Гонки в часі». Фантастика.
15.30 «Вогнева міць». Бойовик.
17.30 «Мішень». Бойовик.
19.30 «Джамні — ризикова». Комедія.
21.30 «Красуня».

ЧЕТВЕР, 29 СЕРПНЯ

10.00 «Олімпійські ігри звірів». Мультфільм.
11.30 «Ангел вогню». Бойовик.
13.30 «Дикун». Бойовик.
15.30 «Солдат». Бойовик.
17.30 «Сім». Детектив.
19.30 «Ренегат». Комедія.
21.30 «Потойбічні історії». Жахи.

П'ЯТНИЦЯ, 30 СЕРПНЯ

10.00 «Том і Джері». Мультфільм.
11.30 «І знову кулак люті». Бойовик.
13.30 «Космічна люті». Фантастика.
15.30 «Руйнівачі». Бойовик.
17.30 «Ті, хто погрожують богам». Жахи.
19.30 «Вмирати ніколи не рано». Бойовик.
21.30 «Море любові». Детектив.

СУБОТА, 31 СЕРПНЯ

10.00 «Том і Джері». Мультфільм.
11.30 «Легенда». Казка.
13.30 «Школа вище даху». Бойовик.
15.30 «Людина-загіл». Бойовик.
17.30 «Алігатор». Жахи.
19.30 «48 годин». Комедія.
21.30 «Клас 84». Бойовик.

НЕДІЛЯ, 1 ВЕРЕСНЯ

10.00 «Том і Джері». Мультфільм.
11.30 «Язон і аргонавти». Казка.
13.30 «Кобра». Бойовик.
15.30 «Знак тиші» («Кодекс мовчання»). Бойовик.
17.30 «Іззовні». Жахи.
19.30 «Попередня гра». Комедія.
21.30 «Дік Трейсі». Бойовик.

ПОВІСТЬ

(Продовження. Початок див. у №№ 28—32).

— Стань за рогом, дядя Гриша. Так чого це ти мене назвав королем непальським?

— Своїх перестав помічати. — незлобливо відповів той, розглядаючи Можнія по-батьківськи співчутливо і з сумовитою посмішкою.

— Прощай, — трохи зніяковів Едуард. — Не встиг і роздивитись, а ти вже кепкувати почав.

— Повинен був устигнути. — серйозно відповів шофер. — Що далі?

— Далі? Давай на лінію, тепер я твою машину запам'ятав, так що у випадку чого... А чому ти на таксі — поговоримо пізніше. Лади?

— Лади.

Коли таксист від'їхав, Можній пояснив, не зводячі очей з парадного:

— Водієм у тутушньому відділенні працював. Добрячий дядько! Не лунай очима — тут прохідного коридору немає. А от хто тепер в цій рукавичці живе? Ти тут-проходжуся, а я в двір зайду.

Через вірочний під'їзд Можній увійшов у внутрішній двір. Було спекотно. В доволі поширених бесідці одинаком сидів древній дідуган.

— Нудьгує? — співчутливо запитав Едуард, умищуючись поруч.

— А що мені залишається робити? — запитанням на запитання відповів старий.

— Може, і я з вами понудькую?

— Вам, юначе, краще всього це робити б десь на пляжі. Така погода, така погода! Ви-приїжджий?

— Можна й так вважати.

— І як вам наш Приморськ?

— Подобається.

— Ой, не робіть мені смішно! — скривився старий. — Приморськ — це, — він стулив три пальці пучками, приклав до губ і смачно цюмнув. — ось! Вісім, що ви можете знати про Приморськ? — зневажливо махнув рукою, — коли навіть старий Іків Семенович, виявляється, його не зовсім знає.

Настала черга сміятись Едуарду.

— Я тут народився і виріс, шановний Якове Семеновичу.

У того очі стали рогом. Він довго приходив до тями, а тоді сумно сказав:

— Яшо, тобі хана, — ти не пізнав приморця, а він знає, як тебе звати.

— Та ви ж самі сказали, як вас звати.

— Коли, коли це я казав, як ми з вами хвилину як знайомі?! — недовірко скосив око на Можнія.

— Та щойно ж.

— Може бути... Тепер все може бути... Сталося ж, що я не упізнав приморця!

— Так я тут давно не живу, — почав утішати старого Можній, бачачи, що той хоче, аби його утішали.

— Ой-й-йой! Як чужі краї псують людей, особливо приморців, — скрушно похитав своєю головою Яків Семенович. — Чужий край — він і є чужий край... Ні, ви слухайте мене з розумним обличчям, і я вам скажу всю правду, щоб я так жив! Вони кажуть, що я — мішген, що у мене щось не те з головою. Це у них не те з головою, щоб я так жив!

Едуард зрозумів, що хтось криво скривдив старого Якова Семеновича, і тому вкрай хочеться вилити перед кимось свою образу.

— Він каже, що він — художник! Як вам це подобається? Так це він каже, я так не кажу. І йому забаглося виїхати в той Ізраїль. Хіба це не він — мішген? Я йому кажу, що Приморськ — це, — і він знову поцілував свої пучки, а він мені відповідає, що бог створював людині рот без прямики, але до нього всяка ложка підходить. Ви таке чули? Я такого не чув, щоб я так жив! Ну, бог з ним, з тим Ізраїлем, і там люди живуть. Але чому я маю фінансувати його ідіотство? — Я що — Рокфеллер? Чи Морган? Чи, нарешті, Бен-Гуріон? Але... Що ви скажете? Я у нього — єдиний дядя, він у мене — єдиний племінник, щоб я так жив! Але їхні штучки-дручки мені чомусь не подобаються. Не подобаються! — схвильовано махнув рукою. — Я не знаю, який у них гешефт, але серце моє в тривозі. Коли Соня помирала... Соня — це його мама, а моя сестра... — Він раптом обірвав сам себе. — Зрештою, кожний сам собі хазяїн. Щось я розбалакався, а мені вже треба пити той осоружний кефір.

(Далі буде).

«Молодой коммунар» — інформаційно-публіцистичний еженедельник. Учредитель — Кіровоградський обком ЛКСМУ (МДС).
На українському мові.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 22-54-26; відповідального секретаря — 22-27-65; секторів: економіки та екології — 22-04-84; культури і моралі — 22-29-92; комсомольського життя та політики — 22-04-84; учнівської та студентської молоді — 22-59-82; соціальних проблем — 24-66-79; робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії — 24-94-94; нрректорської — 23-61-83; оголошень — 22-59-82; бухгалтерії — 22-47-22.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

Газета виходить щосуботи.

Зам. № 574. Індекс 61103. Тираж 16 500.

Редактор

М. ШВОРАК